

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 47
December - Gruodis 7, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00



- Paskelbti metų pradžioje vykusių gyventojų surašymo išankstiniai duomenys. Šiuo metu Lietuvoje gyvena 3,491 milijono nuolatinių gyventojų. Tai 5 proc. mažiau nei prieš dešimtmetį. Kas trečias žmogus gyvena kaime. Pastebimai mažėja gyventojų didžiuosiuose miestuose. Labiausiai nuo 1989 metų gyventojų sumažėjo Kaune - nuo 418 tūkstančių iki 381 tūkst. Vilniečių priskaičiuota 543 tūkstančiai (1989 m. buvo 577 tūkst.). Gyventojų mažėja nuo 1994 metų, kai pirmą kartą daugiau žmonių mirė negu gimė. Per 10 metų gyventi už sienę išvyko apie 120 tūkst. žmonių. Galime tik pasidžiaugti, kad Lietuvoje gyventojų mažėja lėčiau nei kitose Baltijos šalyse.

- Marijampolė šiuo metu tampa panaši į didelę statybų aikštelę. Mieste statoma ir remontuojama daug įvairių pastatų. Greitai duris atvers "Iki" prekybos centras. Autobusų stoties vietoje išaugs 6000 kvadratinį metrų "Rimi" prekybos centras. Už šį sklypą savivaldybė gavo 6 milijonus litų. Įpusėjo naujos autobusų stoties statyba šalia dabartinės geležinkelio stoties. Mieste vienu metu kyla dvi naujos degalinės. Nemažai miesto bendrovių asfaltuoja ir atnauja miesto gatves. Šiems darbams skirta 2,5 milijono litų. Dar milijoną litų skyrė "Statoil" bendrovė šalia šios bendrovės degalinės esančios sankryžos pertvarkymui. Marijampolės meras Vidmantas Brazys skundėsi, kad jau pradėjo trūkti statybininkų.

- Nuo 2003 m. sausio 1 d. turėtų įsigaliooti kiti Lietuvos Seimo priimti Pado įstatymai. Įgyvendinus jį, pasas taps ne asmens, o kelionės dokumentu, skirtu vykti į užsienio valstybes. Pasą turėti nebus privaloma, jis bus išduodamas piliečio pageidavimu. Pagrindinis Lietuvos Respublikos piliečio asmens dokumentas, patvirtinantis jo asmens tapatybę ir pilietybę, skirtas naudoti Lietuvos Respublikoje, bus asmens tapatybės kortelė. Tai jau numatė Seimas, praėjusį antradienį priėmęs Asmens tapatybės kortelės įstatymą. Naujame pase bus įrašytas asmens vardas, pavardė, lytis, gimimo data ir vieta, asmens kodas, pilietybė. Jame taip pat bus piliečio nuotrauka ir parašas. Seimo nariai Egidijus Klumbyš, Petras Gražulis, Stanislovas Buškevičius, Kazys Bobelis ir kiti kritikavo Pado įstatymą dėl to, kad jame piliečiui pageidaujant nebus įrašyta jo tautybė. Jų nuomone, taip yra pažeidžiamas žmogaus teisės. S. Buškevičiaus manymu, tokiu būdu žeminami tautiniai jausmai, skatinamas gatvės radikalizmas. P. Gražulis žadėjo kreiptis dėl to net į Europos žmogaus teisių teismą. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto vicepirmininkas Raimondas Šukys sakė, kad tokie duomenys, kaip tautybė, neturi teisinės reikšmės keliaujant už sienę. Jis taip pat pridūrė, kad tokių jautrių duomenų įrašymas gali būti laikomas diskriminacija. Tikimasi, kad naujų pasų savikaina bus apie 20-30 litų.

EUROPOS KOMISIJOS 2001 M. REGULIARUS PRANEŠIMO APIE LIETUVOS PAŽANGĄ RENGIANČIS NARYSTEI ES IR ES STRATEGINIO PLĖTROS DOKUMENTO IŠVADŲ KOMENTARAS

2001 m. lapkričio 13 d. paskelbtas Europos Komisijos Reguliarus pranešimas apie Lietuvos pažangą rengiantis narystei ES (pažangos ataskaita) yra jau ketvirtasis metinis Lietuvos teisės, ūkio ir administravimo reformų įvertinimas. Kaip ir pernai, kartu su metiniais individualiais šalių kandidačių įvertinimais Europos Komisija paskelbė ir lyginamąjį dokumentą - ES plėtros strateginį dokumentą "Kad ES plėtra būtų sėkminga". Be to, Europos Komisija paskelbė ir atnaujintos Stojimo partnerystės Lietuvos projektą. Pirmųjų dviejų dokumentų pagrindu bus formuluojamos š.m. gruodžio mėn. Laekenio (Belgija) Europos Viršūnių tarybos susitikimo išvados apie ES plėtrą, o Stojimo partnerystės bus patvirtinta ES Bendrųjų reikalų taryboje prieš pat šį viršūnių susitikimą.

Kaip ir kasmet, Europos Komisijos įvertinimas apima vienerių metų (nuo 2000 m. lapkričio mėn.) laikotarpį. Europos Komisija išlaikė pagrindinius metodologinius šalių kandidačių įvertinimo principus - t.y. individualizuotą ir tik galutinių rezultatų, neatsižvelgiant į tarpinius institucijų veiklos produktus (pvz., teisės aktų projektus) vertinimą.

Kita vertus, lyginant su pernai metų pranešimu, kuriame pirmą kartą be metinės, t.y. trumpalaikės pažangos apžvalgos ir įvertinimo buvo pateiktas ir bendrasis susiderinimo su ES normomis ir praktika (t.y. ilgalaikės pažangos) įvertinimas kiekvienai viešosios politikos (derybų) sričiai, šiemet Lietuvos pažangos įvertinime buvo labai aiškiai ir praktiškai galutinai nubrėžtas narystės ES horizontas, konkrečiai įvardijant likusius svarbiausius atliktnus darbus (pastarieji yra sukonkretinti Stojimo partnerystės projekte).

Komentuojant šiais metais padarytą Lietuvos pažangą ir Komisijos nuomonę apie ją:

1. Verta pastebėti, kad Europos Komisija pirmą sykį pripažino, kad Lietuva yra pajėgi

iki 2002 m. pabaigos baigti derybas, o iki 2004 m. - pasirengti narystei ES.

2. Darytina išvada, kad pastarieji metai buvo Lietuvos integracinių pastangų konsolidavimo metai po esminio lūžio Lietuvos vidaus pasirengime narystei ES 1999-2000 m.

3. Šiemet, nelėtinant vidaus pasirengimo narystei ES tempo, pavyko sukauptą pasirengimo narystei ES įdirbį paversti derybiniu kapitalu ir pasivyti pirmąjį etapą derybose šalis kandidatas. Kita vertus, galima aiškiai konstatuoti abipusę pažangos pasirengime narystei ir pažangos derybose ryšį, nes didžiausios pažangos buvo pasiekta būtent tose viešosios politikos srityse, kuriose 2001 m. vyko intensyviausios derybos su ES.

4. Lietuvos pasivijimo derybose faktas buvo užfiksuotas Gioteborgo (Švedija) Europos viršūnių tarybos susitikimo išvadose š.m. birželio mėn. Komisijos Strateginio dokumento analizė rodo, kad Europos Komisija pripažįsta ne tik pasivijimą derybose, bet ir realų Lietuvos susilyginimą su pirmąjį etapą šalių narių grupe vidaus pasirengime narystei ES.

5. Keturių Kopenhagos ir Madrido narystės ES kriterijų (politinio, ekonominio, teisės derinimo ir įgyvendinimo bei administracinių gebėjimų) tarpe šiemet ypač išsiskiria pažanga perimant ir (pabrėžtina) įgyvendinant ES teisę.

Strateginiame ES plėtros dokumente Europos Komisija išdėstė naują iniciatyvą - greitai laiku parengti kiekvienai šaliai kandidatėi administracinių gebėjimų veiksmų planą bei skirti papildomą ES paramą tam, kad per 2002-2003 m. būtų pasiektas būtinas gebėjimų minimumas sėkmingai naujųjų šalių narių veiklai išsiplėtusioje ES. Lietuva pritaria šiai iniciatyvai ir jau yra pasirengusi numatomą papildomą paramą įsisavinti. Lietuva jau porą metų turi detalų institucinių gebėjimų stiprinimo planą kaip sudėtinę Lietuvos pasirengimo narystei ES programos dalį, o planavimo

detalumu ir kokybe yra tarp geriausių šalių kandidačių.

2001 m. Europos komisijos Strateginis dokumentas ir ataskaita apie šalių kandidačių pažangą rengiantis narystei ES

Lietuva

1997 m. Nuomonėje Komisija padarė išvadą, kad Lietuva tenkina politinius kriterijus. Nuo to laiko šalis padarė didelę pažangą toliau įtvirtindama ir didindama institucijų, garantuojančių demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises bei pagarbą tautinėms mažumoms ir jų teisių apsaugą, stabilumą. Praėjusiais metais buvo toliau dirbama šia linkme. Lietuva ir toliau tenkina politinius kriterijus.

Lietuva, pertvarkiusi administracinių teismų sistemą, padarė tam tikrą pažangą pertvarkant viešąjį administravimą bei teismų struktūrą. Priėmus naująjį Civilinį kodeksą pagerėjo teisinė sistema. Sustiprinti kovos su korupcija gebėjimai. Pažymėtinas aktyvus ombudsmenų (Seimo kontrolierių) vaidmuo lygių galimybių, o

(nukelta į 7 psl.)

KAUNE OFICIALIAI ATIDAROMAS EURO INFOCENTRAS

Nuo š. m. sausio Kauno prekybos pramonės ir amatų rūmuose bei Lietuvos ekonominės plėtros agentūroje Vilniuje pradėjo veikti du Euro infocentrai (EIC).

Kauno EIC aptarnaus Kauno, Marijampolės, Klaipėdos, Telšių ir Tauragės apskritys, o likusias - sostinėje veikiančios EIC. Juose smulkios ir vidutinės įmonės gali gauti žinių apie Europos Sąjungą, jos institucijas bei įstatymines bazes. Tai pagelbės verslininkams taikantis prie kintančių rinkos sąlygų integracijos į Europos

Sąjungą procese. Naudojantis informacijos centruose sukaupta duomenų baze, taip pat bus galima ieškoti verslo partnerių, dalyvauti įvairiuose mokymuose ir seminaruose.

37 Europos ir Viduržemio jūros šalyse veikia 273 EIC centrai bei 12 Euro korespondencinių tinklų. Jie glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje bei su Europos Komisijos direktoratais. Taigi EIC teikiama informacija visais Europos Sąjungos klausimais - pati naujausia ir tiksliausia.

ELTA

NAUJASIS TILTAS VILNIUJE LEIS SPRĘSTI SUSISIEKIMO IR AUTOMOBILIŲ STATYMO PROBLEMAS

Galutinis naujojo Karaliaus Mindaugo tilto projektas buvo parengtas šių metų gruodžio 1 dieną. Šis tiltas leis spręsti daugelį sostinei šiuo metu aktualių - miesto transporto infrastruktūros plėtros bei automobilių

statymo klausimų, praneša sostinės savivaldybė. Naujasis tiltas per Nerį bus arkinis, originalios konstrukcijos statinys, atitinkantis visus jam keliamus paminklosauginius ir laivybos

(nukelta į 6 psl.)

MINIMALUS ATLYGINIMAS LIETUVOJE 10 KARTŲ MAŽESNIS NEI VAKARŲ EUROPOJE

Minimalus darbo užmokestis Lietuvoje beveik dešimt kartų mažesnis nei pirmąjį kartą Europos Sąjungos valstybėse.

Minimalų mėnesio atlyginimą skaičiuojant eurai, šių metų pradžioje Lietuvoje jis buvo 115 eurų (430 litų).

Tuo tarpu Prancūzijoje jis siekia 1083 eurus, Didžiojoje Britanijoje - 1062 eurus, Nyderlanduose - 1154 eurus, Belgijoje - 1118 eurų, Liuksemburge - 1259 eurus, Airijoje - 983 eurus, Ispanijoje - 506

eurus, Graikijoje - 458 eurus, Portugalijoje - 390 eurų.

Minimalus mėnesio darbo užmokestis Jungtinės Valstijose šių metų pradžioje buvo 906 doleriai (1010 eurų).

Estijoje ir Latvijoje minimalūs mėnesio atlyginimai dar mažesni nei Lietuvoje - metų pradžioje jie buvo atitinkamai 102 ir 87 eurai. Tiesa, Latvijoje nuo šių metų vidurio minimalus atlyginimas padidėjo iki 110 eurų.

BNS



Lietuvos valstybinis etnografijos ir istorijos muziejus Vilniuje

A. Balbieriaus nuotr.

LIETUVOS PASKELBTI DAR TRYS KULTŪROS PAMINKLAI

Lietuvos Vyriausybės posėdyje lapkričio 14 d. nutarta paskelbti kultūros paminklais dar tris kultūros objektus: Vilniaus arkikatedros bazilikos, Žemutinės ir Aukštutinės pilių kompleksą, Pranciškonų vienuolyno ansamblį Vilniuje (Trakų g. 9/1) ir Rokiškio dvaro sodybos ansamblį.

Remiantis Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo nuostatomis, kultūros paminklais, kultūros ministro teikimu, pasiūlius Kultūros vertybių apsaugos departamentui ir pritarus Valstybinei paminklosaugos komisijai, skelbiamos reikšmingiausios nekilnojamosios kultūros vertybės. Kultūros paminklas yra aukščiausias kultūros vertybės statusas. Šiuo metu, kaip informuoja ELTA, Lietuvoje yra apie tūkstantį kultūros paminklų.

Arkikatedros bazilikos, Že-

mutinės ir Aukštutinės pilių pastatų bei jų liekanų kompleksas turi išskirtinę architektūrinę ir istorinę vertę, kaip Lietuvos valstybės kūrimosi centras, Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rezidencija, Lietuvos gynybos branduolys. Pastatai ir jų liekanos apibūdinami kaip brandžiausi įvairių laikotarpių architektūrinės estetikos pavyzdžiai.

Pranciškonų vienuolyno ansamblis užima vieną didžiausių senamiesčio plotų šalia Trakų gatvės ir turi išskirtinę architektūrinę vertę bei visuomeninę reikšmę. Švč. M. Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje išlikęs vienas seniausių Lietuvoje mūrinės gotikos portalas. Išlikę gotikos elementai ir XVII-XVIII a. detalės, pasak specialistų, darniai susilieja į vieną visumą. Vienuolyno namo pietryčių korpusė veikė pirmoji

Vilniuje lietuvių dviklasė mokykla.

Rokiškio dvaro sodyba yra vienas iš reikšmingiausių klasicizmo - istorizmo laikotarpio ansamblių Lietuvoje, priskirtinų etaloninėms Lietuvos kultūros paveldo vertybėms, vienintelis toks išplėtotos klasicistinės ašinės kompozicijos pavyzdys Lietuvos urbanistikoje.

Visų šių nekilnojamųjų kultūros vertybių paskelbimui kultūros paminklais pritarė Valstybinė paminklosaugos komisija, taip pat yra gauti jų savininkų UAB "Mokslo ir technikos rūmų", Mažesniųjų brolių konventualų (Pranciškonų) ordino atstovo Lietuvoje ir Vilniaus arkivyskupijos Ekonominio tarnybos sutikimai.

Reikšmingiausių nekilnojamųjų kultūros vertybių skelbimas kultūros paminklais atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-2004 metų programos kultūros vertybių apsaugos srityje nuostatas.

ELTA

EUROPOS MOTERS RINKIMUOSE DALYVAUJA L. JEKENTAITĖ-KUZMICKIENĖ

Gruodžio 6-9 d. Briuselyje vyksta Europos moters rinkimai. Pirmą kartą rinkimuose dalyvaujančiai mūsų šaliai atstovaus Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė filosofė Leonarda Jekentaitė-Kuzmickienė, praneša ELTA.

Europos moters rinkimus kas dveji metai rengia Tarptautinė Europos moterų palaikymo asociacija (AIPFE). Pasak asociacijos atstovės Lietuvoje Gražinos Paliokienės, pagrindinis šios organizacijos tikslas - skatinti Europos integracijos procesus, kelti moterų įvaizdį ir moterų darbo svarbą besivienijančioje Europoje. AIPFE programa Lietuvoje pradėta vykdyti šių metų pavasarį.

Į Europos moters titulą gali pretenduoti nevyriausybinė organizacijų veikloje aktyviai da-

lyvaujančios moterys, ne politikės. Lietuvos moterų visuomeninės organizacijos pateikė šešias kandidatūras, kurias įvertino Nacionalinė vertinimo komisija, sudaryta iš rinkimuose dalyvaujančių moterų organizacijų deleguotų atstovų ir žurnalistų.

L. Jekentaitės-Kuzmickienės kandidatūra rinkimuose nurungė Vilniaus universiteto profesorės Marijos Aušrinės Pavilionienės, gydytojos Elenos Miknevičienės, Lietuvos katalikų moterų sąjungos vaikų globos įstaigų direktorės Laimos Makutėnaitės, laikraščio "Ūkininko patarėjas" vyr. redaktorius pavaduotojas Gražinos Petrošienės ir Lietuvos darbininkų sąjungos pirmininkės Aldonos Balsienės kandidatūras.

ELTA

Sustabdykite "phone slamming"

Kas yra "phone slamming"?

"Slamming" reiškia pakeitimą jūsų tolimų nuotolių telefono skambinimo patarnavimo įstaigos be jūsų žinios ir sutikimo. Jūs turite teisę pasirinkti, kokią tik norite tolimų nuotolių telefono skambinimo patarnavimo įstaigą. "Slamming" atima iš jūsų pasirinkimo laisvę ir dažnai tenka mokėti daugiau už patarnavimus, prarandant jau turėtus patarnavimus. "Slamming" yra nelegalu ir federalinė valdžia turi griežtus įstatymus, kad išvengtumėte "slammers", kurie nori tik pasipelninti, o ne jums patarnauti. Pagal federalinius įstatymus, jums nereikia mokėti "slammers" už telefono pokalbių, padarytus per pirmąsias 30 dienų po to, kai jūsų tolimų skambinimų įstaiga be jūsų žinios pakeista - "slammed".

Po pirmųjų 30 dienų reikia mokėti tik tai, ką jūsų turėta įstaiga būtų reikavusi mokėti.

Kaip įvyksta "slamming" - arba jūsų ilgės distancijos paslaugų iš vienos įstaigos perkėlimas į kitą? "Slamming" kartais įvyksta per apsirikiimą, bet dažnai telefono įstaigos privilegija jus sutikti su jų skirtingais patarnavimais. Kaip jie jus privilegija?

Kai kurios telefono įstaigos siunčia varžybų formas, čekius ar apklausas, kurios įgalina tas

įstaigas pakeisti jūsų turėtą bendrovę ir tai yra parašyta smulkiu šriftu, kurio jūs neperskaitote. Kitos bendrovės išmoko savo "telemarketers" teikti jums supainiotus, neaiškius pasiūlymus, kad pasakytumėte "taip" - "yes".

Ką turėtumėte daryti, jei esate "slamming" auka?

Atminkite, kad "slamming" yra federalinės valdžios uždrausta - tai yra nelegalu. Federaliniai įstatymai leidžia jums visada grįžti prie jūsų norimos - turėtos įstaigos. Bet apie "slamming", kaip įvykusi faktą, jūs sužinote tik po mėnesio ar kito, kai gaunate kitos bendrovės sąskaitą.

Ką turite tokiu atveju daryti?

1. Paskambinkite savo vietinei bendrovei ir paprašykite, kad jus vėl sujungtų su jūsų turėta tolimų nuotolių (*long distance*) įstaiga. Paaiškinkite, kad neprašėte tos naujos "long distance" bendrovės patarnavimų ir kad mokėstis už pakeitimą-perjungimą turėtų būti nubrauktas nuo jūsų telefono sąskaitos.

2. Paskambinkite savo turėtai "long distance" telefono įstaigai ir praneškite, apie be jūsų sutikimo padarytą pakeitimą. Prašykite, kad jus vėl prisijungtų be mokesčio.

3. Paskambinkite "long dis-

tance" telefono bendrovei, kuri "slammed" - pasiėmė jus be jūsų leidimo ir pasakykite, kad visos sąskaitos - jūsų mokėjimai po pirmųjų 30 dienų turėtų būti nubraukti, o išlaidų, padarytų už skambinimus po pirmųjų 30 dienų, mokėjimai turėtų būti apskaičiuoti pagal jūsų turėtos "long distance" bendrovės mokėjimų reikalavimus. Jei jūs jau užmokėjote telefono sąskaitą, tai "slammer" turi nusijusti jūsų mokėjimą jūsų buvusiai "long distance" įstaigai. O jūsų turėta "long distance" įstaiga turėtų duoti jums kreditą už tai arba gražintų tą sumą, kas buvo permokėta. Atkreipkite dėmesį, kad bet koks jums priskaitytas bendrovės pakeitimo mokeskis būtų gražintas.

4. Paskambinkite šiais telefonais ir patikrinkite savo turimas telefono įstaigas:

a. "Long distance" patarnavimai: 1-700-555-4141;

b. Vietinių skambinimų patarnavimai: 1 - jūsų "area code" - 700-4141 ir čia paklauskite, kokia yra jūsų "long distance" bendrovė.

5. Jeigu ta bendrovė, kuri padarė "slamming", atsisakė nubraukti neautorizuotus prieidinius mokėjimus, arba atsisako jums gražinti, ką jau sumokėjote, pasiskųskite Federal Communications Commission. FCC nemokamas telefonas yra 1-888-call-fcc arba 1-888-255-5322.

Skundai raštu gali būti pasiųsti FCC, Common Carrier Bureau Enforcement, Division, Washington, D.C. 20554. Taip pat skundą galite pateikti ir per kompiuterį www.fcc.gov/

ccb.enforce/index-complaints.html

Net jeigu ir ta bendrovė, kuri padarė "slamming", nubraukia mokėjimus, galbūt norėtumėte pranešti FCC apie be jūsų sutikimo padarytą pakeitimą.

Veskite užrašus. Užsirašykite kiekvienos įstaigos, su kuria kalbėjote, norėdamas išspręsti savo problemą, tarnautojų pavardes ir datas, ir kada kalbėjote.

Kaip apsisaugoti nuo "slamming"?

1. Niekada nieko nepasirašykite, pirma iš pagrindų viską perskaite ir supratę.

2. Kiekvieno mėnesio telefono sąskaitą perskaitykite atidžiai. Jei turite klausimų, skambinkite telefono įstaigai.

3. Paklauskite savo vietinės telefono įstaigos, ar jūs negalite užšaldyti - "freeze" dabar turimą "long distance" telefono bendrovę.

4. Jie jums paskambina "telemarketer" ir siūlo pakeisti telefono bendrovę, o nesate tuo suinteresuotas, aiškiai ir griežtai pasakykite, kad jūs tuo nesidomite ir nenorite. Atminkite, niekad nėra gerai pakeisti turimus patarnavimus, turint tik informaciją, gautą telefonu. O jei domitės "telemarketer" pasiūlymu, paprašykite, kad jo siūloma įstaiga atsiųstų jums informaciją paštu.

5. Jei gaunate laišką ar kortelę, patvirtinančią telefonų patarnavimų bendrovės pakeitimą be jūsų sutikimo, tuojau praneškite siuntėjui, kad jūs

tam nedavėte sutikimo. Tada paskambinkite, kad jūsų "long distance" telefono bendrovė yra ta, kurią esate pasirinkę.

Kur dar galite kreiptis, ieškant pagalbos šiuo reikalu?

1. *State public utility commissioner.*

2. *Public service commissioner.*

Šių įstaigų telefonai randami telefonų knygoje skyriuje "Government listings".

Valstijos - *state utility commission* Web puslapiu kompiuteryje yra: www.nacur.org/stateweb.htm

3. *State attorney general's consumer protection* arba *complaint department* - Valstijos vyriausio prokuroro įstaigos vartotojų teisėms apginti skyriui arba skundų departamentui.

4. *City* arba *County consumers affairs* - miesto ar apskrities vartotojų reikalų skyriui.

5. Vietinė *Better Business* įstaiga - rasite telefono knygoje baltuose puslapiuose. Jei

jums reikia dar ir teisinio patarimo, susisiekite su privačiu advokatu arba vietine "legal service" įstaiga.

"Slamming" vietinių telefonų patarnavimų vagystės

Kai kuriose valstijose gali patys pasirinkti vietinio telefono patarnavimo įstaigą. Jei jūs gyvenate vienoje tų valstijų, taip pat turite būti atsargūs dėl vietinių telefonų patarnavimų. Jei pamatote, kad jūsų vietinių patarnavimų telefonų įstaiga yra pakeista be jūsų sutikimo, tuojau turite pranešti savo "state public utility service commissioner" arba "public service commissioner", viską darydami ta tvarka, kuri jau buvo aprašyta skyrelyje "ką daryti, jei jūsų telefono patarnavimai buvo "slammed". Tai turite daryti tuojau, kai pastebite, nes kai kurios valstijos turi nustatytą laiką, iki kada galima skųstis.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė: B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Naudotasi medžiaga iš *National Consumer Law* leidinio

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų biizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail: jbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Patūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYERS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Madison Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

DAIVA IZBICKAITĖ-VERŠELIENĖ, DEWOLFE REAL ESTATE, 677 Worcester Rd., Natick, MA 01760, gali aptarnauti jūsų visus nekilnojamo turto poreikavimus. DeWolfe firma specializuojasi namų pardavimu, paskolų gavimu, persikraustymu ir draudimu. Suteikiama paslauga perkant arba parduodant namus. Skambinkite (718) 446-9743 palikite žinutę arba į įstaigą (508) 655-0680, (508) 523-9058.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikaitė, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11472. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Kasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪŠŲ VIENITELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS JONAS
1933+1976

Western Union®
Laimėk savo
svajonių
LOŠIMĄ

Mes išdaliname
daugiau kaip
\$1,000,000
PINIGINIAMS
LAIMĖJIMAMS!

Tai lengva.
Kiekvieną kartą, kai tu siunti piniginę perlaidą JAV ar į kitas valstybes per Western Union Money Transfer® arba padarai Quick Collect® ar Swift Pay® piniginę operaciją, tu automatiškai esi įtraukiamas į lošimą ir gali laimėti \$25,000 vertės Didįjį Prizą!

WESTERN UNION "WIN YOUR DREAM" SWEEPSTAKES OFFICIAL RULES. NO PURCHASE NECESSARY TO ENTER OR WIN. 1. HERE'S HOW TO ENTER AUTOMATICALLY: Beginning on November 1, 2001 through close of business on December 31, 2001, when you make a domestic or international qualifying regular, "win call" Western Union Money Transfer transaction (including Domestic and International Money Transfers) from any Agent location in the United States (Qualifying Transaction), you will be automatically entered into the sweepstakes. Entrant is deemed to be the person whose name appears as "Slender" on the "To Send Money" form and will be entered into the corresponding drawing set forth in Rule #4. If automatic Entrant has "opted out" of third party disclosures in accordance with the Western Union Privacy Policy, his/her name will not be included in the drawing and will not be eligible to win. 2. NO PURCHASE NECESSARY TO ENTER OR WIN: To enter without making a qualifying transaction, hand print your complete name, address, zip code, and (optional) day and evening telephone numbers on a piece of 3" x 5" paper and mail to: Western Union "Win Your Dream" Sweepstakes, P.O. Box 4895, Blair, NE 68009-4895. IMPORTANT: To indicate the drawing into which you will be entered (see Rule #4), on the lower left-hand corner of the envelope, hand print one of the following: Africa; Asia/Australia/Pacific; Caribbean; Central America; Eastern Europe; Mexico; Middle East; South America; South Asia; Western Europe; Domestic United States; Quick Collect®; or Swift Pay®. Limit one entry per envelope. No typed, copied or mechanically reproduced entries permitted. Only handwritten entries will be accepted. Entries must be received by January 8, 2002. 3. RANDOM DRAWINGS: Winners will be selected on or about January 9, 2002 from among all eligible entries received by D. L. Blair, Inc., an independent judging organization whose decisions are final. Winners will be notified by mail. Limit one prize per household. Odds of winning will depend upon the total number of eligible entries received. 4. PRIZES & APPROXIMATE RETAIL VALUES: Forty-One (41) Grand Prizes: \$25,000 per prize to be awarded to randomly selected winners among automatic and no purchase entrants in the form of a check as follows: 4 prizes for eligible entries to Africa; 2 prizes for eligible entries to Asia/Australia/Pacific; 4 prizes for eligible entries to the Caribbean; 6 prizes for eligible entries to Central America; 2 prizes for eligible entries to Eastern Europe; 4 prizes for eligible entries to Mexico; 2 prizes for eligible entries to the Middle East; 6 prizes for eligible entries to South America; 2 prizes for eligible entries to South Asia; 1 prize for eligible entries to Western Europe; 4 prizes for eligible entries to Western United States money transfers; 4 prizes for eligible entries for Quick Collect® transactions and 1 prize for eligible entries for Swift Pay® transactions. Prizes consist of only that item specifically listed as the prize. All prizes will be awarded. 5. GENERAL RULES: Open only to individuals residing in the 50 United States and Washington, D.C., who as of November 1, 2001 are 18 years of age or older. Employees of Western Union, its affiliates, subsidiaries, advertising and promotion agencies and the immediate family members and/or those living in the same household of each are not eligible. Void where prohibited by law. All federal, state and local taxes are the sole responsibility of winners. Winners will be required to complete an Affidavit of Eligibility/Release of Liability provided by D. L. Blair, Inc. and if legally permissible, a Publicity Release within 10 days of notification. Noncompliance within this time period may result in disqualification and an alternate may be selected. Return of any prize/prize notification as undeliverable will result in disqualification and an alternate will be selected. By participating in this promotion, entrants agree to be bound by the Official Rules and the decisions of the judges. Purchase or acceptance of a product offer does not improve your chances of winning. Any claim or dispute arising under these rules is subject to the laws of the State of New York. Sponsor is not responsible for printing or typographical errors in any sweepstakes related materials; for stolen, lost, late, misdirected, damaged, incomplete, illegible or late entries or entries not received in time for the random drawing; or for transactions that are processed late or incorrectly or that are lost due to computer, telecommunications or electronic malfunction. This promotion is sponsored by Western Union Financial Services, Inc., 100 Summit Avenue, Montvale, NJ 07645. & For names of winners, send a separate, stamped, self-addressed (#10) envelope to: Western Union "Win Your Dream" Winners, P.O. Box 4638, Blair, NE 68009-4638, to be received by February 28, 2002.

Smulkesnė informacija
1-800-325-6000
WESTERN UNION

©2001 Western Union Holdings, Inc. All Rights Reserved. The WESTERN UNION name, logo and related trademarks and service marks, owned by Western Union Holdings, Inc., are registered and/or used in the U.S. and many foreign countries.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra



“Sveika
Marija,
malonės
pilnoji”

Marijos Nekaltas Prasidėjimas - viena iš katalikiškų tikėjimo tiesių. Bažnyčios minima kasmet gruodžio 8 dieną.

Pati Nekalto Prasidėjimo sąvoka dažnai ne tik kitatikių, bet ir pačių katalikų klaidingai suprantama. Nesumaišytina ji su Kristaus gimimu iš nekaltos Mergelės Marijos, kurį išimtinu būdu pradėjo iš Šv. Dvasios. Pati gi Mergelė Marija buvo pradėta ir gimė iš savo žemiškųjų tėvų Jokimo ir Onos.

Nekalto Prasidėjimo esmė yra ta, kad Marijos siela nuo pat pirmos buvimo akimirkos tapo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės ir buvo pilna pašvenčiamosios malonės.

Iš katalikų Bažnyčios teologijos mokslo žinome apie gimtąją nuodėmę, jog kiekvienas gimstame be pašvenčiamosios malonės sieloje. Nors mūsų pirmieji tėvai ir buvo sutverti su pašvenčiamąja malone, tačiau Adomas nusikalsdamas ją prarado ne tik sau, bet, kaip moralinė visos žmonijos galva, taip pat ir visiems, kurie amžių bėgyje taps jo palikuoniais.

Čia nebuvo jokios neteisybės iš Dievo pusės mūsų atžvilgiu, nustatant, kad Adomas moraliai atstovautų visai žmonijai ir tik nuo jo priklausytų, ar visi žmonės gims su pašvenčiamąja malone ar be jos. Juk malonė yra Dievo laisvai teikiama dovana, į kurią niekas negali reikšti jokių teisių. Dievas yra nepriklausomas savo malonę suteikti kam nori ir tokiaime laipsnyje kaip Jis nori.

Dievas, bausdamas mūsų pirmuosius tėvus, jiems pažadėjo Išganytoją, kuris atsilygins už jų nepaklusnumo nuodėmę ir grąžins žmonijai galimybę gyventi pašvenčiamąjoje malonėje. Siela tokiu būdu prikeliamą ir apvaloma nuo gimtosios nuodėmės. Tačiau Marija nuo šios nuodėmės savo nekaltame prasidėjime buvo apsaugota.

Pritiko juk, kad Išganytojas Jėzus Kristus gimtų iš tokios motinos, kuri niekada, net ir trumpiausią valandėlę, nebuvo sutepta jokia, taigi net gimtąją nuodėmę. Koks gi šios tikėjimo tiesos pagrindas? Kuo rėmėsi popiežius Pijus IX, vieningu viso pasaulio vyskupų pritarimu 1854 m. gruodžio 8 d. iškilmingai paskelbdamas Marijos Nekalto Prasidėjimo tiesą priklausant prie Dieviškojo Apreiškimo tiesių - taigi tikėjimo dogma?

Pačioje pirmoje Šv. Rašto Senojo Testamento knygoje, trečio skyriaus penkioliktoje eilutėje Dievas išreiškia prakeikimą žalčiui - piktajai dvasiai, kad paliks nesantaiką tarp žalčio ir moters, o taip pat tarp jų palikuonių, gi moteris sutriuškins žalčio galvą. Moters palikuonis - tai Išganytojas, kurio atėjimo laukė kartų kartos. Moteris - Išganytojo Motina, Marija. Ir kaip Dievas apreiškė amžiną ir visuotinę nesantaiką tarp Moters ir piktosios dvasios, to pasekoje Moteris - Marija negalėjo per jokią, taigi nei per gimtąją nuodėmę būti piktosios dvasios verge.

Kristaus įsikūnijimą apreiškias arkangelas Gabrielius Mariją pasveikina: “Sveika, malonės pilnoji” (Luko 1,28). Malonės pilnybė išskiria ir paneigia bet kokią, taigi ir gimtąją nuodėmę.

Nuo pat pirmųjų Bažnyčios amžių tikėjimas apie Marijos Nekaltą Prasidėjimą buvo gana plačiai žinomas ir gerbiamas.

2000 m. Frankfurto knygų mugė: “Litauen: Vorsetzung folgt”

Vaidas JAUNIŠKIS

Paprastai tęstinių romanų, spausdinamų laikraščiuose, pabaigose rašoma “bus daugiau”. Bet “pasakojimas tęsiasi” pavadinime skamba geriau. Toks bus Lietuvos šūkis kitų metų Frankfurto knygų mugėje, angliškai skambėsiantis “Lithuania: to be continued”, vokiškai - “Litauen: Vorsetzung folgt”.

Didžiausios ir svarbiausios pasaulio knygų mugės 2002-ųjų viešnia bus Lietuva. Tai reiškia, kad mugės organizatoriai mūsų leidėjams, kultūriniais renginiams visą paviljoną suteiks velniui, apmokės už apšvietimą bei vandenį. Pastarieji mokesčiai Vokietijoje nemaži - šįmet Lietuva už bendro mažo 60 kv. m stendo apšvietimą mokėjo 1,500 DM. O visas paviljonas apima 1200 kv. m. erdvę. Ir Lietuvos ekspozicija bus vienintelė visoje toje erdvyje.

Šių metų garbės viešnia buvo Graikija, tačiau jai kiek nepasisekė: dėl teroristinių atakų JAV neatvyko keliasdešimt Amerikos leidyklų, lankytojų taip pat buvo trečdaliu mažiau, - paprastai mugę aplanko 300,000 žmonių.

Šoko terapija

Mugėje vykusioje spaudos konferencijoje Lietuvos leidyklų asociacijos prezidentas, “Baltų lankų” leidyklos direktorius Saulius Žukas išsitarė, jog faktas, kad Lietuva kviečiama būti kitų metų mugės viešnia, mūsų leidėjams sukėlė šoką. Kitas šalis toks pasiūlymas pasiekia prieš trejetą metų. O čia - prieš metus? Tai įvyko todėl, kad atsisakė Turkija.

Ar realu pasirengti tokiam įvykiui per metus? “Organizatoriai mus guodė: “Jei būtumėte turėję laiko pasirengti trejus metus, dvejus praleistumėte besiginčydam”. Šitą aš pajutau jau per kelis mėnesius - ne kažin ką pavyksta padaryti, nes ginčytis tenka labai daug. Taip pat ir su mugės direktoriais - buvusiuoju Peteriu Veidhaasu ir dabartiniu Lorenzo A.Rudolfu”, - svarsto S. Žukas.

Kol kas ekspozicijos koncepcija neparengta. “Mugėje yra aštuoni paviljonai, - pasakoja Lietuvos prisistatymo Frankfurto knygų mugėje projekto vadovė Rasa Drazdauskienė. - Kiekvienais metais šalis viešnia rengia savo prisistatymo programą - muzikinę, literatūrinę,

kultūrinę. Pasirašomos sutartys su leidyklomis. Didžiosios leidyklos, paprastai Amerikos ir Anglijos, čia knygų net neveža, tik, pavyzdžiui, savo naujausiųjų bestselerių viršelių plakatus. Yra ir literatūros agentų salė, kurioje agentai priiminėja žmones, kalbasi su rašytojais, leidyklų atstovais. Ir šalia viso to vyksta konferencijos, kurias rengia pati mugė. Šįmet, pavyzdžiui, buvo filosofškai diskutuojama apie kriminalinę literatūrą”.

Komercinis akstinas

Šalies prisistatymas nėra vien knygos - tai savotiškas *show*, tarsi kokia pasaulinė EXPO paroda, tik su literatūriniais-kultūriniais akcentais. “Tai - komercinis renginys, žaidybiškumo prisistatant prašoma ir iš mūsų, kad žmonės kuo ilgiau pabūtų tame paviljone, - pasakoja R.Drazdauskienė. - Ir nors graikai akcentavo Antiką, jie surengė parodą apie antikinę technologiją. Apie antikinę filosofiją ar literatūrą žmonės daugmaž nutuokia, o čia stovėjo graikų irklinio laivo - triremos - maketas, smagratės, vandens kėlimo mechanizmai”. Žinoma,

graikai neapsiejo ir be turistinio elemento - buvo gyvų alyvmedžių, susodintų puoduose, lankytojams dalyti buteliukai su alyvų aliejumi, mažoje salėje ekranuose buvo rodomi filmai apie Antikos tragedijas ir komedijas.

Saulius Žukas teigia, kad lietuviškos ekspozicijos koncepcija paaiškėjo pamačius Graikijos paviljoną: “Ir mes turime pasiekti labai aukštą abstrakcijos lygį - vienu kitu simboliu, akcentu sudaryti išpūdį. Ten nėra laiko skaityti stendų ar net ir penkių eilučių”.

Tad kas atstovaus Lietuvai - mitologija ar Nidos kopos? Iš pradžių svarstytos istorinės ir kiek šabloniškos temos - pvz., Lietuvos žemėlapiai, LDK praeitis, Lietuva kaip imperija, Lietuvos daugiakultūriškumas, valstybė nuo jūros iki jūros. Po to - Lietuvos viduramžiai, Vilniaus universiteto istorija. “Dabar, pasižiūrėjus į graikus ir pasiklausius ekspertų, koncepcija kinta: norime, kad daugiau lankytojų domintų, kaip atrodo Lietuva dabar, kur link ji eina ir ko tikisi”, - sako R. Drazdauskienė, paminėjusi šįmet mugėje surengtą spaudos konferenciją, kurioje paaiškėjo, kad vokiečiai labai susidomėję žiūri į Lietuvą kaip artimą Europos Sąjungos kaimynę. Dalyti bukletai bemat buvo išgraibstyti žurnalistų. “Kol kas į viską galiu atsakyti

(nukelta į 4 psl.)



Akimirka iš šių metų knygų mugės Frankfurte. Lietuvos leidėjai ir autoriai spaudos konferencijoje (iš k. į deš.): poetas Eugenijus Ališankā, Aušrinė Jonikaitė (leidykla “Knygos iš Lietuvos”), poetas Antanas A. Jonynas, Michael Kruger (“Carl Hanser” leidykla), poetas Antanas Gailius, rašytoja Jurga Ivanauskaitė, Lolita Varanavičienė (leidykla “Tyto alba”), Almantas Samalavičius (Lietuvos PEN centras)

ZENONAS PRŪSAS

8

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VERPETUOSE

(pradžia nr. 40)

Būdamas šeštoje klasėje, pavasarį pradėjau eiti į ežerėlį maudytis, vos ledams išplaukus. Bet mano buvo kiek kitoks negu Steponavičiaus metodas: perplaukti į kitą ežero pusę ir iš ten, pamėlynavusiam nuo šalčio, plaukti atgal. Taip perplaukiau tik keletą kartų, bet ir to užteko. Per visą vasarą labai blogai jaučiausi. Rudenį, grižęs į gimnaziją, nuejau pas gimnazijos gydytoją Svilą, kuris pripažino labai stiprų inkstų uždegimą. Man pasakė, kad visiškai nevertačiau maisto, turinčio daug baltymų, ir gulėčiau, kuo mažiau valgydamas. Be vaistų išsigydžiau, gulėdamas lovoje ir tris savaites badaudamas (pusė keptos bulvės ir stiklinė vandens per parą).

Jono Steponavičiaus likimas buvo tragiškas. Vokiečių okupacijos metais jis tapo Zarasų apskrities viršininku. Priartėjus rusų frontui, su būriu jaunų vyrų patraukė į Žemaitiją, kur berods dalyvavo Sedos kautynėse. Be to, jis tam reikalui iš vokiečių parūpino ginklų. Vėliau, atsidūręs Vokietijoje, dirbo paprastu darbininku pas ūkininką. Karui pasibaigus, ten ir pasiliko. Gal nenorėjo eiti į DP stovyklas, o gal bijojo rusų. 1947 metais jis mirė dėl man nežinomų priežasčių. Nebuvo nacių, o tik lietuvis patriotas, kuris galvojo, kad Vokietija yra vienintelė ir patikimiausia Lietuvos sąjungininkė. Mėgo vokišką tvarką. Pavyzdžiui, gimnazijoje pamatęs kurį nors mokinuką, stovintį susikūprinusi ar atkišusį pilvą, tuoj pabardavo: ko stovi kaip senas dievas? Ypač nekėsdavo kurį nors mokinį pamatęs laikantį rankas kelnį

kišenėse. Tuoj paklausdavo: tai ką, viešai žaidi kišeninį biliardą? Nuo to laiko mane dar ir dabar erzina, kai pamatau kokį amerikietį diplomata ar valstybės vyrą prie dailiai pasirengusių ponių, stovintį susikišusį rankas abiejose kelnų kišenėse. Kažkaip atrodo labai nemandagu ir piemeniška.

J. Steponavičius visa širdimi mylėjo vokiečius ir jų kultūrą, bet ne kentė anglosaksų. Mums ne kartą kartojo: niekuomet nepasitikiškite anglosaksais, jie yra melagiai ir kitų tautų suvedžiojotai. Jie tik sako, ką kiti nori girdėti, o daro savo. Tai žarijų žarstytojai kitų žmonių plikomis rankomis!

Kitas mano mokytojas, kuris man taip pat turėjo nemažai įtakos, buvo lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas Kajetonas Žievys, suvalkietis, baigęs humanitarinius mokslus. Jis ir J. Steponavičius buvo geri draugai, abu gyveno tame pačiame name, visuomet vaikščiodavo kartu. Bet jie buvo labai skirtingi: aukštaitis Steponavičius buvo grynai jausmo žmogus, K. Žievys kiek praktiškesnis Suvalkijos ūkininko sūnus. Jis kelis kartus buvo mano klasės auklėtojas. Jis gerai dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą, daug reikalavo. Jau šeštoje klasėje beveik visi nedarėme gramatikos ir skyrybos klaidų (gaila, kad per 60 metų daugelį taisyklių užmiršau). Tada, kaip ir dabar Lietuvoje, taip pat labai buvo paplitusios svetimbės, kurias ir tada vadino nekaltu tarptautinių žodžių vardu. Galvota, kad, jas vartojant, tai rodo žmogaus išsilavinimo lygį, jo erudiciją. Žievys šių žodžių vartoti neskaitino. Mus gerai supažindino su lietuvių literatūra, ypač naujesniais. Išmokė, kaip atskirti grūdus nuo pelų, rašytojus nuo rašikų (mano terminas: man rašikas yra žmogus, kuris neturi talento rašyti, bet leidžia knygą po knygos, dažnai savo lėšomis). Žievys globėjo ir literatūros būrelį. 1935-1939 metais, kada man teko dalyvauti tame būrelyje, žymesniu rašytoju vėliau niekas netapo. Tiesa, tuo metu Utenos gimnaziją lankė ir Alfonsas Nyka-Niliūnas, kuris tada vadinosi Cipkumi. Jis buvo viena klase aukščiau nei aš ir turėjo kitą lietuvių kalbos ir literatūros mokytoją (Žiurlį). Galbūt kartais jis literatū-

būrelyje dėl to aktyviau ir nedalyvavo. Žievys tik išugdė būrelį literatūros mėgėjų ir skaitytojų, kurie taip pat reikalingi.

Utenoje dirbo ir daugiau gerų mokytojų, kaip antai, matematikos mokytoja Petronėlė Kaunaitė. Juos visus galbūt ir būtų nelengva išvardyti. Blogų mokytojų lyg ir nebuvo, bet kelių nemėgau pavyzdžiui, istorijos mokytojos K. Steikūnienės ne tiek dėl dėstymo, kiek dėl jos nepedagogiškumo. Kai vieną kartą klasės mokiniai ją supykė, ji, aiškiai kirčiuodama žodžius pasakė: “pamatysim, pažiūrėsime, kurie kuriuos nugalėsime!” Atseit mums paskelbė karą. “Karo padėtyje” ji buvo visus metus. Kad gautum penketą, turėjai atmintinai išmokti Adolfo Šapokos redaguotą “Lietuvos istoriją”. Klausinėdama ji vis žiūrėdavo į knygą ir klausimus taip suformuludavo, kad į juos tiksliai galėjai atsakyti tik atmintinai mokėdamas tekstą. Ji iš tavęs norėjo išgirsti žodį ar sakinį, kurio neįspėsi, prieš akis neturėdamas fotografinio vaizdo to puslapio, kur tas žodis buvo pavartotas.

Kitas mokytojas, vertęs mus taip pat viską išmokti atmintinai ir kartoti kaip papūga, buvo lotynų kalbos mokytojas Juozas Vosylis, aštuuntoje klasėje pakeitęs rašytoją Stasį Tamulaitį. S. Tamulaitis gerai dėstė ir mokiniai jį mėgo, bet jis nepaprastai nemėgo Utenos. Pasak vienos jo novelės, Utena labai nevykęs provincijos miestas, kur buvęs tik vienas inteligentas: blondinas gimnazijos mokytojas (jis pats buvo blondinas). Galbūt dėl to jis išsikėlė dirbti į kitą gimnaziją. Vosylis savo išvaizda mums labai priminė arklį, todėl, šiam mokytojui negirdint, jį vadino “Equus” (arklys), ir jis tai žinojo. Jis privertė mane atmintinai išmokti ne tik beveik visas Horacijaus odes, bet ir jo paties lietuviškus visų vartotų lotynų kalbos tekstų vertimus. Versdamas iš lotynų kalbos, negalėjai vartoti savo žodžių, nors jie reikštų tą patį. Taip pat turėjau atmintinai išmokti ir garsiąją Cicerono kalbą, kur jis keikia ir smerkia Katiliną. Tų visų mano pastangų rezultatas: atestate gautas tik trejetas. Galbūt buvau prastas deklamuotojas ir neįsijausdavau

(nukelta į 4 psl.)



■ JAV specialiųjų pajėgų kariai sraigtasparniais nuskrido į Afganistano rytus, kur amerikiečių karo lėktuvai bombardavo olų labirintą, kuriame, manoma, slapstosi Osama bin Laden, gruodžio 3 d. pranešė naujienų agentūra "Afghan Islamic Press" (AIP).

■ Žengdamas žingsnį, kuris tikriausiai komplikuos Afganistano taikos derybas, Nušalintas Afganistano prezidentas Burhanuddin Rabbani pasiūlė naują planą, pagal kurį jis ir jo koalicija valdžioje liktų dar iki pusės metų, gruodžio 3 d. pranešė "The Washington Post".

■ Kalėjime Afganistano šiaurėje laikoma daugiau kaip 3 tūkst. talibų, paimtų į nelaisvę per kovas aplink Mazari Šarifą ir Kundūzą, gruodžio 3 d. pranešė Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus Komiteto (TRKK) pareigūnas.

■ JAV gynybos sekretorius Donald Rumsfeld gruodžio 2 d. Talibaniui šiurkščiai nurodė, kad jis turi pasiduoti arba žūti ir kad kilpa aplink talibų užsiveržia, tačiau taip pat perspėjo, kad JAV pajėgoms gresia vis didesnis pavojus.

■ Rusijos Chabarovsko krašte gruodžio 2 d. leisdamasis sudužo Rusijos pasienio apsaugos lėktuvas Il-76, kuriuo galėjo skristi iki 18 žmonių.

■ Palestiniečiai Izraelyje surengė teroro bangą, kokios šioje šalyje dar nebuvo. Gruodžio 1 d. Jeruzalėje nugriaudėjo trys sprogimai, nusinešę 12-kos žmonių gyvybę, per 180 buvo sužeista, o gruodžio 2 d. Haifoje savižudžiui surengus išpuolį autobuse, žuvo mažiausiai 16 žmonių, per 40 buvo sužeista. Palestiniečių vadovybė Vakarų Krante ir Gazos juostoje paskelbė nepaprastą padėtį.

■ Jungtinių Tautų (JT) atstovas gruodžio 2 d. pranešė, kad pareigūnai vis dar tikisi, jog priešiškiems Afganistano grupuotėms pavyks susitarti dėl valdžios pasidalijimo šalyje iki dienos pabaigos.

■ Po palestiniečių savižudžio išpuolio Izraelio šiaurėje šalies karinės pajėgos sustiprino dviejų Vakarų Kranto miestų apsuptį ir įžengė į palestiniečių valdomą rajoną, pranešė Izraelio saugumo šaltiniai

2000 m. Frankfurto knygų mugė: "Litauen: Vorsetzung folgt"

(atkelta iš 3 psl.)

"taip": bus Nidos kopos, turizmas. Prisistatymo tikslas ir esmė yra ne sukurti ir parodyti baigtinį Lietuvos modelį, bet suteikti kuo daugiau informacijos apie įvairias Lietuvos gyvenimo sritis".

Mūsų literatūra svetur

Lietuvos PEN klubo prezidentas Almantas Samalavičius mano, kad dalyvavimas mugėje, net jei joje ir nepasiekama konkrečių rezultatų, itin prasmingas. Todėl svarbu ne tik tai, kas pristatoma mugėje, bet ir tai, kas vyksta iki jos. "Mano žiniomis, daugelis leidyklų jau domisi lietuvių proza, į ją krypta ir žinias-klaudos dėmesys. Bet kuriuo atveju, jei bent 5-6 prozos kūrinių pasirodys Vokietijoje, tai bus didžiulis laimėjimas".

"Tai pirmas laiptelis, - sako Saulius Žukas. - Jau susiformavo taisyklė, kad Vidurio Europos leidiniai per Vokietiją išeina į pasaulį: jei vokiečiai išleidžia, ypač geresnė leidykla, tai jau ir anglai, prancūzai imasi". Per penkerius metus iki Graikijos pasirodymo Frankfurto mugėje buvo išversta apie 40 graikų autorių knygų, likus metams, - dar 60.

Tačiau ar knygos, pasirodančios užsienyje, pasiekia reikiamą skaitytoją? Knygų užsienio kalba, išleistų Lietuvoje, turime arti tuzino. Bet, A. Samalavičiaus nuomone, pagrindinė problema yra knygų platinimas. Išleistas čia knygas perka turistai, bet tas procentas tikrai nedidelis. Ir tai - tik vienas platinimo kanalas. Kiti kanalai visiškai neveikia - nėra nu-

sistovėjusių ryšių su platinimo organizacijomis. Todėl išleistos Lietuvoje knygos išsiunčiamos keliolikai susidomėjusiųjų, profesoriams, paimamos mūsų ambasadų ir išdalijamos kaip suvenyrai. Bet iš esmės jos niekur nefigūruoja, ir Washingtono Kongreso bibliotekoje jų nerasi. Todėl Frankfurto mugė yra didelis žingsnis bandant rasti kelius į literatūrinį pasaulį.

Knygų atranka

Ankstesnis Frankfurto knygų mugės direktorius Peteris Veidhaasas, atvažiuavęs į Lietuvą, sakė: "Knyga yra ta priemonė, per kurią geriausiai gali pažinti kitą šalį. Tu pasiimi ją, pasižiūri į jos išvaizdą - tai šį tą byloja apie šalies ekonomiką, išsivystymą. O paskaitęs pamatai, kuo žmonės gyvena".

Lietuvoje Kultūros ministerija buvo paskelbusi konkursą informacinio ir apibendrinamojo pobūdžio knygoms. Pirmajame konkurso etape patremtos 7 knygos, dabar - 15. Pirmosios - tai V. Spenglos "Bažnyčia, "Kronika" ir KGB voratinklis", D. Grinkevičiūtės "Dienoraštis", "Krikščionybės

Lietuvoje istorija", R. Šilbajorio "Raštijos istorija", Z. Kiaupos "Lietuvos valstybės istorija", A. Bubnio "Karinė rezistencija ir tremtis Lietuvoje" bei S. Kaubrio "Tautinės mažumos Lietuvoje".

A. Samalavičius, paprašytas pakomentuoti tokią knygų atranką, sako, kad per drąsų ką nors sakyti nemačius jų menų. "Bendraudamas su užsienio auditorija patiriu, kad tai,



Rašytoja Jurga Ivanauskaitė

kas jai siūloma, dažnai visiškai jos nedomina. Sakykime, apie KGB veiklą prirašyta daugybė knygų. D. Grinkevičiūtės "Lietuviai prie Laptevų jūros" turėjo puikų rezonansą. Bet labai bijau, kad kartais lietuviai, norėdami parodyti savo kančias, tai daro labai nepatraukliai, ir tai rodo pasauliui, pavargusiam nuo kančių. Jei akcentuojame krikščionybę, turėkime galvoje, kad vakarietiška auditorija labai sekuliarizuota - vadinasi, mes apeliuojame į tam tikrą jos dalį rodydami save kaip katalikišką, senų tradicijų kraštą. Mano manymu, kaip tik reikėtų trumpų apybraižų apie Lietuvos istoriją - jos būtų naudojamos kaip kultūriniai įvadaai supažindinti su valstybe. Tai galėtų būti trumpos Lietuvos kultūros, architektūros, dailės istorijos, nepretenduojančios į didelį akademiškumą", - mano PEN centro prezidentas.

Startinė pozicija

Šįmet grožinę literatūrą propaguojanti įstaiga "Lietuviškos knygos" nuvežė į Frankfurtą 50

lietuvių autorių kūrinių, rekomenduojamų versti į užsienio kalbas, sąrašą. Jei vokiečių leidyklos per tą laiką panorės ką nors išsiiversti, Lietuva parems. Bet lietuviškų grožinių kūrinių vertimų nuspręsta neleisti. "Tai labai nesimpatiškas sprendimas daugeliui mūsų rašytojų, - sako R. Drazdauskienė. - Bet jei knyga išsileidžia užsienio leidykla, ji ją ir platina per savo tinklą, ir knyga normaliai patenka į apyvartą. Lietuva tokių tinklų neturi, ir knyga atsidurs sandėly. O antra priežastis - nelabai turime laiko versti jas". Išleistos svetur knygos turėtų daug platesnį rezonansą, būtų recenzuojamos, aptarinėjamos, pristatomos, kviečiami autoriai. Todėl Lietuva leis visų ekspozicijų informacinius katalogus, lankstinukus, keilionių vadovus. Bus pateikta maksimaliai daug informacijos apie šalį ir drauge - vadinamieji knygų ruošiniai. Tai yra konkrečios knygos autoriaus biografija, bibliografija ir keliasdešimt išverstų kūrinio puslapių. "Tai - mūsų startinė pozicija, ir pinigai skirti išpūsti dirvą tolesniam bendradarbiavimui", - sako R. Drazdauskienė. Telioka tikėtis, kad kas nors aptiks ir lietuvių autoriaus bestselerį, kokie Lietuvoje tapo pačios R. Drazdauskienės verstai "Bridžitos Džouns dienoraščiai".

Susidomėjimas liudija romanistikos lygį

Iš dominančių vokiečius žanrų pirmąja romanais. Antra, S. Žuko nuomone, galėtų būti novelių rinkinys, eseistika. A. Samalavičius elitiniam Vakarų skaitytojui siūlytų poeziją: "Bet masinės auditorijos ji niekada nepasieks, nes lietuviškos poezijos tiražai Vakaruose ne didesni nei 500 ar 1,000 egzempliorių. Sigito Gedos knygos Švedijoje yra labai reta išimtis - čia jau maštom apie trečią leidimą". O ar egzistuoja lietuviški romanai, kurie galėtų sudominti užsienio skaitytoją? A. Samalavičius mato bent 5-6 mūsų autorių romanus, kurie galėtų būti drąsiai leidžiami bet kuria užsienio kalba. "Bent du Jurgio Kunčino romanus galėtų išleisti ir didelė Europos leidykla; kai kas gali būti iš Herkaus Kunčiaus kūrybos. O Ričardo Galvelio romanai galėtų konkuruoti su kitų užsieniečių kūryba, - beje, "Jauno žmogaus memuarai", jau išleisti Suomijoje, dabar baigiami versti į anglų kal-

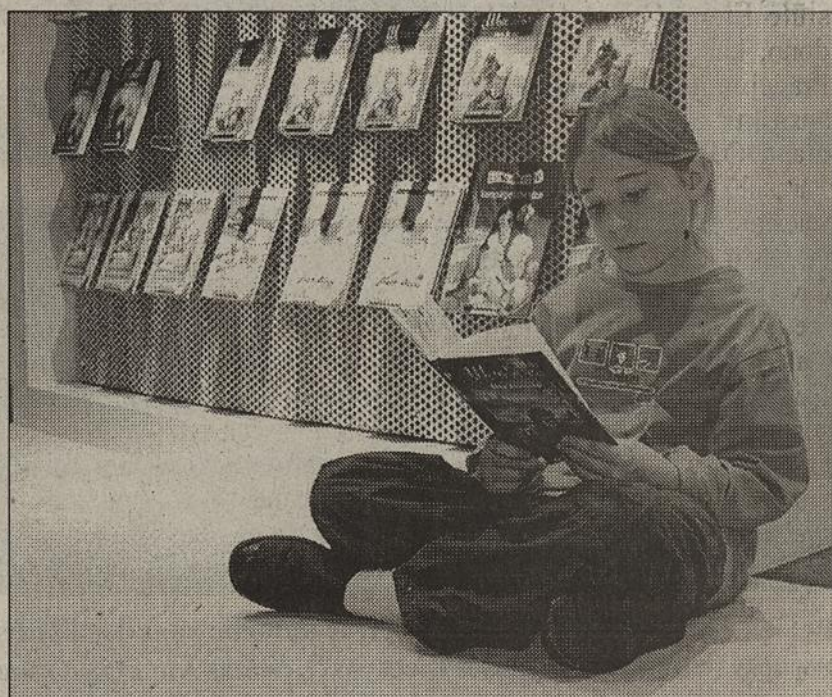
bą ir pasirodys JAV - "Northwestern University Press" leidykla juos verčia Violeta Kelertienė. Žinoma, universitetinės leidyklos negali orientuotis į masinę auditoriją, bet jų susidomėjimas parodo Lietuvos romanistikos lygį". Be to, A. Samalavičiaus nuomone, tai būtų ir poveikis rašytojams - jei susidomėtų jų kūryba, rašytojai patys pasistengtų sukrusti.

Žiemos rūpesčiai

Šiems metams skirta 800,000 Lt. Kitiems metams pinigai dar nepaskirti, bet prašoma 4 mln. Lt. - jie būtų skirti absoliučiai visai ekspozicijai. Iš šių metų biudžeto pačiai leidybai paremti skirta 518,000 Lt. Kitiems metams bus skirta jau mažiau - apie pusę milijono. Tad daug daugiau bus skirta ekspozicijai bei kultūrinei programai. Ekspozicijai kurti netrukus bus paskelbtas konkursas, jau paskelbtas emblemos konkursas, už literatūrinius prisistatymus atsakinga leidyklos "Tyto alba" vadovė Lolita Varanavičienė su "Lietuviškom knygom", už menines programas - Šiuolaikinės dailės informacijos centro darbuotoja Lolita Jablonskienė, muzikinei daliai vadovauja Lietuvos filharmonijos direktoriaus pavaduotoja meno reikalams Rūta Prūsevičienė. O visą bendrą programą kuruoja kultūros viceministrė Ina Marčiulionytė.

Leidyklų galės dalyvauti kiek tik nori, tik visų stendams bus nusamdytas vienas dizaineris, kuris bandys išlaikyti vieningą stilių. Bet Kultūros ministerija, finansuodama tą stendą, norėtų pasilikti sau teisę atrinkti eksponuojamas knygas. O jei leidykla nori rodyti tai, ką pati nori, - ji gali atskirai tartis su Frankfurto mugės direkcija ir nuomotis stendą.

Kada tam turi būti pasirėngusi Lietuva? Visų renginių tvarkaraštį ji turi pristatyti mugei liepos 15 d., nes mugė leidžia katalogą. Ši mugė iš esmės yra savotiškas kulminacinis momentas. Visus metus Vokietijoje per radiją, televizijas bus "sukama" lietuviška tema. "Jau žinau, - sako S. Žukas, - kad atvažiavus žurnalistas, TV režisieriai, kurs filmukus ne vien apie rašytojus, bet ir apie istorinius įvykius. Tai didžiulis įvykis. Jei reikėtų visa tai nupirkti, - tam ne tokio biudžeto reikėtų. Mes išsineame į areną. Ir turime stengtis. Šūkis būtų - lietuviams per metus reikia tapti graikais".



Vaikai šioje mugėje visuomet atrasdavo neskaitytų knygų

ZENONAS PRŪSAS

8

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VERPETUOSE

(atkelta iš 3 psl.)

į kūrinius. Nemėgau Vosyliaus, nemėgau Horacijaus ir Cicerono. Tai galbūt buvo iš dalis dėl to, kad aš, viską žinantis (kaip man atrodė) septyniolikos metų gimnazistas, prieš 2000 metų gyvenusių poetus ir politikus vertinau ne tų dienų, o 1938 metų mastais. Pavyzdžiui, galvojau, kad, palygins su mūsų Maironiu, Antanu Miškiniu ar Salomėja Nėrimu, Horacijus buvo menkas poetas. Bet mane labiausiai erzina jo odė, kurioje jis giriasi, kad sau pastatęs paminklą, tvirtesnę už varį. Mums Vosylius nepaaiškino, kad toje odėje rašytojas kalba ne apie save asmeniškai, o apie poetą apskritai. Laikydamas save lyg ir vienu iš Utenos gimnazijos literatų būrelio "kritikų", galvojau, kad, vertinant rašytoją ar dailininką, nereikia labiau jo vertinti vien dėl to, kad jis buvo gimęs prieš daugelį metų. Man atrodė, kad čia turėtų lemti tik kūrinio meninė vertė, o ne aplinkybės, kuriose jis sukurtas. Todėl man, pavyzdžiui, Antanas Vaičiulaitis atrodė geresnis rašytojas, negu Kristijonas Donelaitis. Juk už savo sutaupytus centus nusipirkęs jo romaną "Valentina", skaičiau keletą kartų ir dar norėjau skaityti, o K. Donelaitį perskaičiau tik dėl to, kad reikėjo perskaityti. Jei "Broma atverta ing viečnasti" laikoma senosios lietuvių raštijos svarbiu kūriniu, 1938 metais man ji atrodė tik gausių barbarizmų rinkiniu. Kita vertus, Renesanso dailininkai man buvo kur kas mielesni už kubistus ar net impresionistus, o, palyginus su XVII-XIX amžiaus klasikine vokiečių muzika, 1938 metais labai populiari džiaz muzika man atrodė tarsi muzikos parodija, lyg gri-

žimas į puslaukinio žmogaus laikus, it automobilio pakeitimas į keturkampiais mediniais ratais vežėčias. Todėl labai nenoriai "kalilau" Horacijaus odes, jas laikydamas menkavertėmis ir keikia Vosylių.

Perskaičius garsiąją Cicerono kalbą, atrodė, kad jis buvo nevykęs kalbėtojas. Geras politinis kalbėtojas pirmą išgria savo oponentą ir tik tada jį sumaišo su žeme. O Ciceronas, tai, kaip ta kaimo moterėlė, tuoj puola keiktis be jokių įžangų: Katilina, tu esi toks, Katilina, tu esi anoks! Nepaprastai nerafinuota, primityvu. Bent aš taip galvojau aštuntoje klasėje. Vosylius mane atbaidė nuo antikinės, ypač romėnų literatūros, pažinimo, o Steikūnienė laikinai atgrasė nuo istorijos, kurią, sulaukęs brandesnio amžiaus, vėliau labai pamėgau.

Be reguliarių pamokų, Utenos gimnazijoje buvo daug kitokių pramogų bendram išsilavinimui. Nors ir draudžiami, labai aktyviai veikė ateitininkai. Jų susirinkimuose skaitydavome referatus ir vėliau vieni kitus nepiktai kritikuodavome. Nebandėme nuversti Smetonos valdžios: kai keletas narių tapo veikliais voldemarininkų šalininkais, nuo jų atsiribojome. Skautai silpniau veikė. Iš pradžių man atrodė artimesni skautai: jie daugiau laiko praleidžia gamtoje. Bet, sužinojus, kad kai kurie nariai yra raginami pranešinėti, kas lanko ateitininkų susirinkimus, nuėjau pas ateitininkus. Veikliai dirbo ir literatų būrelis.

Reikšmingi įvykiai, kurių negaliu nepaminėti, susiję su Vasario 16-osios dienos minėjimais. Jie vykdavo Šaulių namuose, kurie Utenoje turėjo didžiulią salę. Kasmet programa būdavo ta pati: pradinės mokyklos inspektoriaus Plungės kalba. Jis mums pasakodavo, kaip 20 vyrų paskelbė Lietuvos nepriklausomybę, kaip savanoriai savo krauju apgynė Lietuvą nuo priešo, kaip didysis kunigaikštis Algirdas savo kardą daužė Maskvos vartus, o didysis kunigaikštis Vytautas savo žirgą girdė Juodojoje jūroje (man tada buvo naujiena, kad arklys geria sūrų jūros vandenį). Kažkaip nuo to laiko pradėjau nemėgti ilgų ir besikartojančių kalbų lietuvių

suėjimuose.

1939 metais Utenos valstybinės gimnazijos dešimtosios laidos berniukų klasėje mokslus baigė šie abiturientai: K. Blažys, V. A. Dambrava, A. Dilys, E. Eigelis, R. Gineitis, P. Ivonis, Z. Prūsas, J. Skurkis, B. Staškevičius, K. Urbonas, J. Vyšniauskas, K. Žvirblis. Mergaičių klasėje: E. Barisaitė, L. Blažaitė, E. Blusaitė, B. Brinklytė, B. Bružaitė, B. Butkytė, O. Dičpetrytė, B. Jankauskaitė, E. Kunčiūnaitė, O. Markevičiūtė, S. Nagelytė, G. Nakutytė, A. Paliokaitė, M. Palionytė, E. Pliupeytė, S. T. Segalytė, E. Skvarčinskaitė, Šliachterytė, E. Tumenaitė, E. Žickutė. Gimnazijos baigimo išleistuvės vyko pas Aldoną Paliokaitę, Utenos gydytojo Palioko dukterį. Atsimenu, vienas buvęs mokytojas man pasiūlyė palirosą. Sakė, mes žinojome, kad tu slapta rūkei. Aš jam tik padėkojau. Sakiau, kai dabar leistina, nebeįdomu rūkyti. Neberūkiu nuo to laiko, kai Dotnuvoje pradėjau lankyti supuvusių kiaušinių kvapą pašvinus chemijos laboratorijai.

Iš 1939 metų Utenos gimnazijos abiturientų galbūt žymiausias yra dr. Vytautas Antanas Dambrava, diplomatas ir dabartinis Lietuvos ambasadorius Pietų Amerikai (dabar jis ambasadorius Ispanijai). Gimnazijoje jis buvo žinomas tik kaip Antanas, o ne Vytautas. Tik dėl nuopelnų Lietuvai jau išeivijoje jis pavadintas Vytautu. Tai tikras gyvyssis sidabras. Visur jo buvo pilna dar mokantis gimnazijoje: tiko "ir prie tanciaus, ir prie rožančiaus". Turėjo gražų balsą, gerai skambino pianinu, buvo puikus vaidintojas, įvairių programų vedėjas ir mergaičių numylėtinis. Ne vienas jam to pavydėjo. Su juo arčiau susipažinau, kai dainavimo mokytojas Čiulada mane padarė tenoru gimnazijos chore. Sakė, kad labai trūksta tenorų, todėl reikia tuščią vietą užpildyti scenoje. Gyniausi, kad esu prastas dainininkas. Tai, sako, nesvarbu, tu stovėsi šalia Dambravos ir jam tik pritarai. Taip ir stovėdavau šalia Dambravos. Jis dainavo, o aš tik lūpas judinau. Gimnazijų chorų konkurse Ukmergėje laimėjome antrą vietą.

(bus daugiau)

Tylusis modernizmas Vilniaus priemiesty Jeruzalėje

Nuo to laiko, kai Vilniaus Jeruzalėje įsikūrė skulptorius Vladas Vildžiūnas ir grafikė Marija Ladygaite-Vildžiūnienė, praėjo keturi dešimtmečiai. Čia, būsimos sodo aplinkoje, būrėsi kelių kartų menininkai, literatai, filosofai. Su Jeruzalės parko įkūrėju, skulptoriumi V. Vildžiūnu kalbame apie sodo kūrimą sovietiniais laikais, jų namuose besilankiusius kultūros žmones, skulptūrą ir šiuolaikinį meną.

* * *

Ką reiškia skulptūra Jūsų gyvenime?

Stodamas į Dailės institutą, egzaminus laikiau į tapybą. Svaiojau tapytoju būti - tik tapyba tuomet man buvo menas. Į tapybą egzaminų neišlaikiau. Namų darbų buvau atvežęs skulptūrėlių, savo skulptūrų nuotraukų. Tada į skulptūrą konkurso nebuvo, man davė papildomai padaryti antikinio portreto kopiją - ir pakliuvau į skulptūrą. Juokais kartais sakau, kad aš fotografas, o skulptūra - tik pomėgis, nors iš tikrųjų gal atvirkščiai. Su kiekvienu dalyku taip yra - kai įkliūni, pradedi tuo gyventi - pasidaro prasminga, atsiranda problemų, kurias norisi spręsti, rasti savo žodį ir šneką.

Kaip atsitiko, kad tais laikais, kai sovietinė ideologija buvo iškelta aukščiau žmogaus teisių, kultūra taip pat suvaržyta, prasidėjo bendroms nuostatoms visiškai priešingas procesas - Jeruzalės parko kūrimas?

Atsitiktinai tapau Dailininkų sąjungos skulptūros sekcijos pirmininku. Per rinkimus manęs pasiklausė, ar nenorėčiau būti pirmininkas. Tada jau buvau pastatęs paminklą Čiurlioniui, už jį paskirta respublikinė premija. Bet atsakiau, kad nenoriu - geriau skulptūras daryti. Todėl mano kandidatūrą labai lengvai pasiūlė, manė, kad vis tiek atsiskysiu. O buvo trys kandidatai: Vincentas Ambraziūnas, aš ir Arūnas Kynas. Ambraziūnas paskutinę akimirką atsisakė. Tuomet pagalvojau, kad geriau pirmininku tapsiu aš ir nieko neveiksiu, nes Kynas ten viską aukštyn kojom apverstų. Pasakiau, kad sutinku būti pirmininkas - ir visi sužiuo. Antaną Gedminą, nes buvo reikalingas ir Centro Komiteto palaiminimas. Tas irgi linktelėjo galva.

Tokios pareigos teikia daugiau galimybių savo sumanymams įgyvendinti, nors ir ideologiškai suvaržytais laikais. Ar lengvai realizavote savo pla-

nus?

1977 m. prasidėjo Klaipėdos skulptūros simpoziumai. Prieš simpoziumus vykdavo konkursėliai: į Dailininkų sąjungą su-neša eskizus ir renka. O aš, pirmininkas, ant stalo kaip šachmatų dėlioju, dėlioju... Atsi-klausiu, žinoma, ar kas prieš, bet prieštarauti pirmininkui nepatogu būdavo. Ir taip po truputį subūriau savo kompaniją - pagal išmanymą rinkau gabiausius: Vladą Urbanavičių, Kseniją Jaroševaitę, Mindaugą Navaką, Petrą Mazūrą. Man atrodo, neapsirikau. Kai po manęs pirmininkauti atėjo Kynas, Klaipėdos simpoziumas visiškai pasi-keitė, iš mano kompanijos ten niekas nebepakliuvo.

Kaip kilo mintis įkurti Jeruzalės skulptūrų sodą - ar tai buvo savaiminis procesas?

Programų mes nekūrėme. Nuo kokių 1971 m. prasidėjo sodo kūrimas. Kur dabar sodas, anksčiau buvo vaikų darželis buvusioje Dauguviečio viloje. Vėliau čia rengėsi kolektyvinius darbus padaryti. Bet pakalbėjau su miesto architektais, landšaftininkais - sakau, atiduokit skulptoriams, mes čia ką nors organizuosim, kad atsirastų skulptūros. Dailininkų sąjunga sutiko: pirmininkas Jonas Kuzminskis davė nurodymą Dailės fondui. Gavom leidimą statyti skulptorių dirbtuves. Vėliau Kuzminskis iš Dailininkų sąjungos ideologų gavo barti: "Ką tu padarei? Ar žinai, ką tas Vildžiūnas gali užveisti?!" Čia dirbo jaunimas, kuris kitur nelabai galėjo pasireikšti. Vilniuje su-rengėme Mažosios plastikos pa-rodą, suplanavome rengti ir Maskvoje, bet kai kas pasisten-gė, kad jį neįvyktų. Ši pirmoji paroda davė impulsą susidaryti Jeruzalės skulptorių grupei - aš, Navakas, Stanislovas Kuzma, Mazūras, Jaroševaitė, Urbanavičius. Išleidome katalogą. Su-rengėme parodų Vilniuje, Šiauliuose, Rygoje, Taline.

Kaip formavote skulptūrų sodo erdvę?

Kaip Navakas suformulavo - skulptūros natūraliame Vilniaus kraštovaizdyje. Plotas tvarkomas labai paprastai - paliekama natūrali pieva, krūmai - auga kaip nori, žydi kaip nori, o pjau-namos, skutamos erdvės, kurio-se skulptūros turi stovėti. Pati natūraliai susidaranti erdvė yra kaip forma. Natūralu, kad toje



V. Vildžiūno skulptūrinė grupė Gedimino kalno papėdėje

formoje atsiranda kita forma - skulptūra.

Jūs namuose būrėsi intelektualai - ir senosios, tarpukario Lietuvos, ir jūsų kartos menininkai, literatai, filosofai.

Mūsų namuose lankydavosi ir senosios kartos inteligentų - kanauninkas Rauda, filosofas Juozas Girnius, Juozas Keliuo-tis, "Naujojo Romuvoj" daug rašęs apie savo laikmečio meni-ninkus, buvo dažnas mūsų sve-čias. Pasakodavo įspūdžių, anekdotų iš menininkų, teatrų gyvenimo. Apsilankydavo Vik-toras Vizgirda, Vytautas Ignas. Su Viktoru Petravičium, Romu Viesulu susipažinau kelionės į Ameriką metu. Su Teodoru Valaičiu buvome kurso draugai, jis Dailės kombine torenų studiją. Kai statė Lazdynuose "Vėtrun-gę", meno taryba kritikavo, puolė jį. Aš tuomet irgi buvau meno taryboje ir bandžiau jį ap-ginti - pavyko. Jis paskui labai stebėjosi, kaip aš tai sugebėjau. Valaitis į mūsų sodą atjodavo ant žirgo (netoli buvo žirgynas). Čia stovėjo mano gipsinė "Barbora", tai jis aplink ją jodinėdavo.

Gaudavom prancūziškų, ang-liškų knygų - iš Amerikos atsi-skdavo, kas nors atveždavo. Mes su bičiuliais naktimis vers-davom, skaitydavom, o už sie-nos toksai Nikolajus klausy-davosi mūsų pokalbių - sau-gumui medžiagą rinko. Daug ko jau nebėra, bet atsimenu vieno raštelio - charakteristikos pabaigą: "Pjut často, no vidimo malo. Drak ne byvajet." Tai apie mūsų pobūvius, nes mes su vienu vy-no butelaičiu visą naktį galėda-vome prasėdėti.

O kaip valdžia reagavo į Jūsų veiklą?

Kartą su Lionginu Šepečiu kalbėjomės, jis sakė: "Patsai tai buvai kietas riešutas, vis neaišku būdavo, ką tu dar gali iškirsti". Bet kartu ir palankumą rodė: jam būnant kultūros ministru ir Čiurlioniui paminklą pastačiau, ir Stuokai-Gucevičiui. "Trijų karalių" skulptūros prie Čiur-lionio muziejaus Kaune irgi įdomi istorija. Šepečiu jį patiko - diplomatiškai, sako, pakal-bėsiu su valdžios atstovais, at-skirai su kiekvienu, suvesiu į krūvą - ir tokiu demagogišku metodu "praeis", tik, šako, ką

darysi, kai pensininkai užpuls? Bet jokio pogrindžio nebuvo; viskas viešai, ir dėl to, žinoma, dar labiau įtartina. Nors situa-cija buvo pakankamai dvipras-miška: viena vertus, valdžia su manim skaitėsi, kita vertus - pas mus lankydavosi užsieniečiai, Lietuvos imigrantai - tai erzino valdžią.

Jūs susirašinėjote ir su Jacquesu Lipchhitzu...

Mano dėmesį į Lipchitzą atkreipė Stasys Budrys. Rašy-damas monografijai tekstą apie

Konceptualizmas atsisako tradicinės meno kalbos formų plačiąja prasme: tapyba gimsta per spalvą, piešinį, skulptūra irgi - per formą, linijas. Navakas aiš-kina, kad skulptūros raiška per formą yra atgyvenusi, kad reikia kažkaip kitaip mąstyti. Nors neigdamas jis pats padaro tikrą skulptūrą ir tikrą formą. Jo kon-ceptualizmas ir yra įdomus tuo, kad jis, prieštaraudamas pats sau, kuria tokią galingą formą. Ir tas konceptualumo ir formos susikirtimas sudaro skulptūros jėgą.

Justinas Mikutis kadaise pasakė, kad menas yra taiklus nepataikymas - kai šaunant pro šalį pataikoma daug skaudžiau negu tiesiai. Konceptualizme yra per daug tiesmukiškumo. Aš labai įžeidžiau konceptualistus pasakęs, kad konceptualizmas yra neosocrealizmas, nes čia so-ciumo dalyvavimas yra tarsi ir privalumas. Socrealizme ideo-logijos diktuojamos taisyklės man ir sukelia priešišumą. Aš matau paraleles dalykų, kurių socrealizmo epochoje reikėjo išvengti. Skačiau, jog nebeak-tualu, kad menas savaime turėtų vertę - kontekstas jį daro me-niškai vertingą.

Koks, Jūsų manymu, yra šiuolaikinio meno pasaulis?

Tėstinumas mene turi pras-mę. Filosofiskai žiūrint, viskas apverčiama aukštyn kojom ir laisvės vardu pateisinamas pa-laidumas. Tai yra klystkeliai ir silpnybės. Meno nepadarysi pa-gal kokias nors visuotines tai-syckles. Kiekvienam savo laisvę reikia išsikovoti, bet principas lieka tas pats, laisvė ir pa-laidumas - visiškai skirtingi da-lykai. Mes iš savo tėvų kartos esame priesakus gavę: asme-nybės privalumas - vertybių gra-dacijos turėjimas. O dabar tai vi-siškai nepatogu, ir tradicinės vertybės atmestos. Todėl ir prieinama iki to, kad antimenas ir bjaurastis laikoma menu. Meno filosofija - mąstymas apie meno esmę ir prasmę. Dabar šis mąs-tymas atmetamas - kad ir ką da-rytum, viskas bus menas. Skačiau kritikos straipsnį apie estradą. Rašė, kad čia jau niekas nedaro įspūdžio, tik išprotėjimo imitacija. Mene aukščiau logi-kos yra paradoksų sfera, ji iš karto siejasi su dvasingumu - lo-gika ir protavimas nėra aktualu, svarbiau mąstymas. Reikia skir-ti šiuos du dalykus: protavimas - racionalus, tolygus imitacijai, ir mąstymas, kurio esmė - iš-mintingumas. Šiuolaikiniame mene, kaip ir estradoje, tiesio-ginis ir protingas darosi lyg ir neįdomus. Atmetamas dvasinis pasaulis, bet kažko įspūdingo vis tiek reikia. Kaip estradoje kultivuojama išprotėjimo imi-tacija, taip ir mene.

Šiuolaikinis menas nepripa-žįsta dvasinės išraiškos, bet ban-do ją imituoti. Bent jau logikos laužymas kelia menines emoci-jas, bet ir tai yra ribotas dalykas: paradoksas nepasiekiamas, ku-riama jo imitacija. Labai daug menininkų užsiima imitacija: nemokantis piešti daro meist-riskas piešinių imitacijas arba piešiant imituojama raižyba.

Kas Jums yra sava arba svetima šiuolaikiniame mene?

Daugelis dabartinių jaunųjų menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų nesilaikau. Prisi-minkime arsininkų manifestą: "mes ateiname į tuščią lauką ir pradedame viską iš naujo" - tai ir yra jaunimo žavesys. Arsi-ninkai iš tiesų atėjo su naujom idėjom. O su nepriklausomybės menininkų bando paneigti raiš-ką per formą, ją atmesti. Aš to-kių nuostatų

Šlaitytojai rašo "Darbininkui"



**Gerb. Juliui Kelerui,
"Darbininko" redaktoriui**

Gerbiamas ir Mielas p. Redaktoriau,

Paskutiniu laiku vis dažniau pasigirsta užuominų, kad išeivijos vyskupas turėtų imtis iniciatyvos "sutaikyti Kultūros Židinį su Pranciškonais, nes dabartinė padėtis daro žalą lietuvių visuomenei". Šiuo reikalu š. m. spalio 11-12 d. d. Chicagoje vykusiam JAV LB krašto tarybos suvažiavime buvo priimta rezoliucija, kurią man prisuntė JAV LB Religinių reikalų komiteto pirmininkė ses. Margarita Bareikaite su prašymu, "kad aš (ses. Margarita) kalbėčiau su Jumis ir Tėvų Pranciškonų vadovybe (...), nes žinote pilniau visą reikalą".

Gerbiamas p. Redaktoriau, malonėkite atspausdinti "Darbininke" mano atsakymą - pasitarimų su Tėvų Pranciškonų atstovais santrauką. Ačiū.

Su gilia pagarba,

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM

* * *

Seselei Margaritai Bareikaitei
JAV LB Krašto valdybos Religinių reikalų
komiteto pirmininkei
600 Liberty Highway
Putnam, CT 06260

2001-XI-21

Gerbiamas ir Miela Sesele Pirmininke,

Ačiū už atsiųstas JAV LB Religinių Reikalų komisijos rezoliucijas, priimtas LB suvažiavime š. m. spalio 11-12 d.d. Chicagoje, IL, bei prašymą aptarti su Tėvų Pranciškonų vadovybe nemalonią padėtį sąryšyje su Kultūros Židinio pardavimu.

Džiugu girdėti, kad LB skiria deramą dėmesį religiniam išeivijos lietuvių gyvenimui. Ypatingai malonu, kad yra atkreiptas per ilgai uždelstas dėmesys naujausiai imigrantų bangai bei prisiminimas, kad religinis švietimas yra šeštadieninių mokyklų programos dalis. Visiems yra žinoma, kad daugeliui jaunimo tai yra vienintelė proga gauti nors elementariausias religinio auklėjimo žinias. Gaila, kad ne visose mokyklose yra dėstoma tikyba, tarp jų ir mūsų New Yorke.

Praėjusį savaitgalį, lapkričio 17-18 d., turėjau progą susitikti su Tėvų Pranciškonų vadovybės atstovais ir supažindinti juos su Jūsų laišku ir virš minėtom Religinių reikalų komisijos rezoliucijomis.

Pradžiai, pora pastabų.

Kaip žinote, pagal bažnytinę teisę, kai šv. Sostas paskiria vienuolį vyskupu, jis yra automatiškai išimamas iš vienuolijos vadovybės jurisdikcijos ir tampa tiesioginiai priklausomas šv. Tėvui. Vyskupas-vienuoelis pasilieka ordino nariu, bet netenka aktyvaus ir pasyvaus balso, teisės dalyvauti vienuolijos gyvenimo bei veiklos reikaluose.

Mano padėtis šiame su Kultūros Židiniu susietame reikale yra ypatingai komplikuota:

1. Man buvo pavesta rūpintis naujo vienuolyno - Kultūros Židinio statybą, lėšų organizavimu ir pačia statyba bei per 10 metų jo administravimu.

2. Kaip vyskupas privalau bešališkai rūpintis lietuvių išeivijos religiniu bei, bent dalinai, kultūriniu-socialiniu gyvenimu.

3. Kadangi esu pranciškonas, ne vienas gali instinktyviai atrodyti, kad ginčytiname reikale neišvengiamai palaikysiu pranciškonų pusę, apsisprendžiau šiame reikale griežtai laikytis bažnytinės teisės potvarkių ir nedalyvauti Tėvų Pranciškonų pasitarimuose su Kultūros Židinio korporacija.

Tiesa, kai Pranciškonų vadovybė dėl dramatiškai pasikeitusios padėties Lietuvoje ir išeivijoje, svarstydamas apaštalavimo prioritetus nutarė parduoti Brooklyno vienuolyno - Kultūros Židinio kompleksą ir sušauktaime New Yorko lietuvių bendruomenės susirinkime buvo priimtas pasiūlymas sudaryti ad hoc komitetą, susidedantį iš dviejų Lietuvių Bendruomenės atstovų, dviejų Kultūros Židinio korporacijos ir dviejų Tėvų Pranciškonų, sutikau ir aš į jį įsijungti. Tačiau ši ad hoc komiteto idėja kažkaip buvo pamiršta ir visi pasitarimai dėl Kultūros Židinio ateities vyko tik tarp dviejų Tėvų Pranciškonų atstovų ir dviejų Kultūros Židinio korporacijos. Aš, suvokdamas savo kaip vyskupo-pranciškono specialią padėtį, nutariau pasitraukti į šalį, kaip reikalauja bažnytinė teisė.

Pasitarimas dėl Religinių reikalų komiteto rezoliucijų

Posėdyje dalyvavo Tėv. Placidus Barius, OFM, atstovaujantis Pranciškonų provinciolą Tėv. Benediktą Jurčį, OFM, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, Brooklyno vienuolyno viršininkas bei Kultūros Židinio administratorius ir aš.

1. Tėvų Pranciškonų atstovai pakartotinai pareiškė, jog jie supranta lietuvių visuomenės jausmus ir norą pasilaikyti Kultūros Židinio salę ir apgailestavo, kad persikeliant iš Bushwick į Highland Blvd., taupant lėšas, salė buvo fiziniai sujungta su vienuolynu ir atsirado pačiam 5 namų komplekso viduryje. Ir dabar, norint parduoti vienuolyną bei kitas nebenaudojamas ar dalinai naudojamas patalpas, nėra galimybės išskirti salę ir ją perleisti lietuvių visuomenei.

2. Konkrečiomis datomis Tėvų Pranciškonų atstovai nurodė jų dėtą pastangas, be advokatų ir su advokatų tarpininkavimu, atsiekti abiem pusėm priimtina susitarimą bei apgailestavo, kad K. Ž. korporacijos paskutiniąją vadovybę pasirinko teismus ir neetišką taktiką per žiniasklaidą bei specialiais pareiškimais išeivijos visuomenei ir Lietuvos Respublikos valdžios atstovams teikti netikslią Pranciškonus diskriminuojančią informaciją.

3. Pranciškonų atstovai taip pat apgailestavo, kad JAV LB vadovybė bei kai kurie visuomenės veikėjai tik po teismų nepalankių Kultūros Židinio korporacijai sprendimų ėmėsi tarpininkavimo su neslepiamu akcentavimu, kad dėl visų nesuipratimų yra kalti Pranciškonai. Tiesa, Pranciškonų atstovai gan teigiamai įvertina, nors ir labai pavėluotą, dabartinio JAV LB Krašto valdybos pirmininko Algimanto Gečio iniciatyvą bei jo

pasisakymą "Drauge" (2001 rugpjūčio 24 d.), tačiau jie laiko nepriimtiniu JAV LB tarybos pirmininkės p. R. Narušienės prašymą "Dirvos" redakcijai, kad po jos "Dirvoje" atspausdinto laiško Tėvams Pranciškonams, nebūtų patalpintas Tėvo Pranciškaus Giedgaudo, OFM jau pasiūstas atsakymas, kuriame pagal p. A. Gečį "dalykiškai išdėstyti motyvai, privedę siekti Kultūros Židinio pardavimo" ("Draugas" 2001 rugp. 24).

4. Kaip tame atsakyme p. Narušienei, bei kituose oficialiuose pareiškimuose Tėvų Pranciškonų atstovai pakartojo, kad ši skausmingą sprendimą parduoti vienuolyno-Kultūros Židinio kompleksą jie padarė po ilgų, net trijose kapitulose (visuotiniuose susirinkimuose) svarstymų. Sumažėjus sielovadinei pagalbai lietuviškose parapijose ir nebeturint jaunimo pamaldų Kultūros Židinyje (jos nutrauktos dėl stokos lankytojų prieš 17 metų) bei užsidarius spaustuvei, Pranciškonų vadovybė jautusi pareigą peržiūrėti apaštalavimo prioritetus ir nusprendusi, kad būtų neatsakinga išimti postkomunistinėje tėvynėje dirbančius jaunos kunigus ir atsiųsti į New Yorką, kur dar veikia 3 lietuviškos parapijos ir į kurių sekmadienines pamaldas teatsilanko tik po 20-80 lietuvių.

Į p. A. Gečio užuominą apie galimybę įsteigti misiją naujausiai imigrantų bangai, Pranciškonų atstovai priminė, kaip reagavo buvę New Yorko klebonai, kai prieš 30 metų buvo pasiūlyta įvesti jaunimo pamaldas Kultūros Židinyje: "Ar norite sužlugdyti mūsų ir taip silpnėjančias parapijas?"

5. Pranciškonų atstovai pakartojo ir savo ankstyvesnius pareiškimus, kad jie ir toliau remis, pagal galimybes, lietuvių bendruomenės religinę, kultūrinę bei socialinę veiklą; jeigu kada nors atsiras reali galimybė, atnaujins ir sielovadinę tarnybą, kaip kad darė iki šiol ir tęsia Floridos St. Petersburg, Maino Kennebunkporte bei Kanados Toronte, Hamiltone ir St. Catharines.

6. Galop Pranciškonų atstovai išreiškė viltį, kad kai užsibaigs vis naujais motyvais atnaujinami teismai bei sumažės visuomenę kiršijanti netikslī infomacija, su pozityviu Lietuvių Bendruomenės vadovybės tarpininkavimu, grįš per 50 metų puoselėtas nuoširdus bendradarbiavimas ir vėl visi vieningai darbuosis dėl bendro visos išeivijos ir tėvynės gerbūvio.

Su gilia pagarba,

Paulius A. Baltakis, OFM

Vyskupas lietuviams katalikams išeivijoje

Tylusis modernizmas

Vilniaus priemiesty Jeruzalėje

(atkelta iš 5 psl.)

prasmę sunku kalbėti, yra tik prasmės ieškojimas.

Jeigu ryškus talentas, tai kūrinys turės vertę. Kai abstrakcija sausa, kieta - nebelieka nieko, bet ir visiškai abstraktūs Kazės darbai, kur vaizdavimo jokio nelikę, ritmai irgi vos vos laikosi, vis tiek yra jos dvasinė išraiška - priverčia savim patikėt. Arba minimalizmas - irgi magišškai veikia. Dar tarybiniais laikais "Literatūroje ir mene" lyg ir pasityčiota iš tų menininkų: esą vienas tapytojas nudažė drobę oranžine spalva ir apimtas didžiulės kūrybinės įtampos norėjo vieną tašką padėti; galiausiai nusprendė, kad nebus jokio taško. Tai lyg ir pasityčiojimas iš kūrybinio akto. O iš esmės esama kažko daugiau - veikia galbūt tas menamas taškas. Čia ir yra tos paslaptys.

Jūs pats esate labai priešiškas konceptualizmui. Tačiau jūsų sode vykdavo akcijos - ar tai nereiškia, jog Jūs vis dėlto domitės naujomis raiškos formomis?

Dar 8-ajame dešimtmetyje įvyko didžiausia "sodo kompanijos" paroda - pasižaidimas sode. Mazūras apie 20 metų po-

lietileninę žarną pripūtė kompresoriumi - tai buvo didžiausias eksponatas. Kazė Zimblytė ryžių popieriaus juostas aplink obelį suraišiojo, Gediminas Karalius metalinę skulptūrą suvirino. Kuzma su Lidija Kuzmiene akciją surengė: ji atsigulė pievoj, kažkuo užklojo - ją užpylė gipsu, ir išėjo tokia mūrinė forma - atspaudas. Aš nudžiūvusioj obelį iš virvių didelių voratinklių supyniau.

Pernai irgi vyko toks draugų ir gatvės vaikų dienos žaidimas. Ant sienų iškabinom daug popierių, o jie spalvotomis kreidelėmis, dažais piešė, klijavo juostas iš lapų ir gelių. Sode grėbstėm lapus ir iš jų dėliojojome pievoje kompozicijas. Tam nereikia jokios koncepcijos ar programos, tiesiog ką šioje erdvėje norisi daryt, tą darom. Kaip tik tuo metu atvyko ekskursija iš Valdorfo mokyklos. Tie muzikinio meninio lavinimo vaikai aptiko, kad galerijos akustika labai gera: vieni vienam balkone, kiti kitam, treti žemai - kartu surengė improvizuotą koncertą. Tokie dalykai patys brangiausi - kas nėra sugalvota iš anksto.

Dovilė Tumpytė

Naujasis tiltas Vilniuje leis spręsti susisiekimo ir automobilių statymo problemas

(atkelta iš 1 psl.)

reikalavimus. Numatytos trys eismo juostos, dviračių takai, šaligatvis pėstiesiems.

Tilto projektuotojai taip pat bendradarbiauja su šiuo metu Vilniuje dirbančia Prancūzijos visuomeninio transporto planavimo ir projektavimo bendrovės SYSTRA ekspertų grupe. Siekiama, kad tilto techniniai parametrai leistų jame įrengti ir greitojo tramvajaus bėgius.

Kaip teigė meras Artūras Zuokas, naujasis tiltas miestui yra būtinas, jis padės spręsti susisiekimo ir automobilių parkavimo miesto problemas, padės sparčiau plėtoti dešinįjį Neries krantą.

Norima, kad šis svarbus investicinis projektas būtų įgyvendintas kuo greičiau, todėl tilto statybos rangovo konkursas bus skelbiamas iš karto, pabaigus projektuoti tiltą ir žinant jo sąmatą. Meras pakvietė visas su tilto projektavimu susijusias tarnybas suderinti darbo grafikus. Karaliaus Mindaugo tilto statybai bus panaudotos Kelių fondo ir savivaldybės investicinių projektų lėšos. Sostinės savivaldybė sieks, kad lėšos būtų naudojamos racionaliai.

Naujasis tiltas sujungs T. Vrublevskio gatvę su Vilniaus koncertų ir sporto rūmų prieigomis.

TVNet

**Kviečiame paremti TAUTOS FONDĄ savo darbu ir aukomis.
Remdami TAUTOS FONDĄ remiate Lietuvos švietimą ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.**

**TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.**

**Aukas siųsti: 351 Highland Blvd. tel/fax (718) 277-0682
Brooklyn, NY 11207-1910 el. paštas TAUTFD@aol.com**

LIETUVA 2002

Pigiausios kainos skrydžiams į VILNIŲ iš New Yorko, Chicagos, Los Angeles, Detroito, Clevelando, Floridos ir kitų JAV miestų Finnair ir kitomis oro linijomis.

- Mašinų rezervacijos Vilniuje
- Viešbučiai
- 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

Vytis Travel

**40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979**

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.
800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

**Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ**

**ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
DECEMBER PICK-UP SCHEDULE**

December 11	New Haven, CT New Britain, CT Waterbury, CT	12-1 pm 3-4 pm 5-6 pm
December 13	Elizabeth, NJ Kearny, NJ	11-12 noon 1-2 pm
December 14	Philadelphia, PA (at Lithuanian Music Hall on Allegheny Ave.) Baltimore, MD	11-12 noon 4-5 pm
December 15	Brooklyn, NY	12-1pm
December 17	Putnam, CT	2-4 pm

**For more information please call:
1- 888-615-2148 or 1-888-205-8851**

**Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo
SCHUYLER SAVINGS BANK
24 Davis Ave.
Kearny, New Jersey 07032**

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

*** Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA**

*** Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercines**

*** Paskolas - namų, namų remonto,**

Home Equity ir automobilių

*** ATM naują mašiną ir korteles**

*** Tiesioginį pinigų deponavimą**

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Europos Komisijos 2001 m. reguliaraus pranešimo apie Lietuvos pažangą rengiantis narystei ES ir ES Strateginio plėtros dokumento išvadų komentaras

(atkelta iš 1 psl.)

pastaruoju metu ir vaiko teisių apsaugos srityse.

Būtinis ilgalaikės pastangos siekiant toliau spartinti viešojo administravimo reformos procesą, apimančią visus administravimo sektorius, kuriant būtiną administravimo tęstinumą ir stabilumo sąlygas. Turėtų būti užtikrinti reikiami finansiniai išteklių, toliau gerinamas tarpžinybinis koordinavimas, o mokymas turėtų būti sistemingesnis. Kalbant apie teismų sistemą, reikia kaip galima greičiau priimti naują Teismų įstatymą. Turi būti užtikrinti reikiami asignavimai iš biudžeto bei teismų sistemos administravimui būtini vadovavimo gebėjimai. Taip pat turi būti paspartintas Baudžiamojo proceso kodekso priėmimas, nes tai leistų įgyvendinti naująjį Baudžiamąjį kodeksą.

Seimui priėmus Nacionalinę kovos su korupcija strategiją ir jos įgyvendinimo programą bei naują Korupcijos prevencijos įstatymą kovos su korupcija srityje turėtų būti išlaikytos ir sustiprintos pernai metų pastangos. Kadangi ir toliau susirūpinimą kelia administracinei korupcijai, reikia labiau užtikrinti administracinių procedūrų taikymo skaidrumą bei sustiprinti institucijų, kovojančių su korupcija, veiksmų koordinavimą.

Lietuva padarė pažangą įgyvendindama stojimo prioritetus, susijusius su politiniais kriterijais. Įgyvendinant Viešojo administravimo bei Valstybės tarnybos įstatymus, padaryta nedidelė pažanga. Vyriausybė patvirtino Nacionalinę kovos su korupcija strategiją, kurią dabar turi priimti Seimas ir ji turi būti įgyvendinta. Prasidėjo ir turi būti tęsiama teisėjų mokymo programa, apimanti įvairius ES teisės aspektus ir *acquis* įgyvendinimą.

Lietuva yra veikiančios rinkos ekonomikos valstybė. Jei ir toliau bus dedamos didelės pastangos sparčiai įgyvendinti struktūrinių reformų programą, artimiausiu metu ji turėtų sugebėti įveikti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgas Europos Sąjungoje.

Lietuva išlaikė makroekonominį stabilumą, pagerino fiskalinį bei išorės balansą ir sumažino valstybės intervenciją.

Baigiamas bankų ir kitų sektorių bei žemės privatizavimas. Pagaliau įsigaliojo nauji bankroto ir įmonių pertvarkymo įstatymai.

Tačiau tebėra didelis nedarbas ir reikės spęsti struktūrines darbo rinkos problemas. Nors ir buvo priimti svarbūs energetikos rinkos pertvarkymo ir liberalizavimo įstatymai, turi būti priimti papildomi teisės aktai bei užtikrintas veiksmingas jų įgyvendinimas. Finansinis tarpininkavimas ir toliau lieka nepakankamas ir neveiksmingas. Vidaus ir užsienio investicijas yra palyginti nedidelės. Valdžios institucijos turi tinkamai įgyvendinti naują teisinę bazę, reglamentuojančią verslą, konkurencijai bankroto įstatymus, o planuota pensijų reforma vykdoma greičiau ir įgyvendinta. Toliau turi būti laikomasi fiskalinės drausmės ir užtikrinamas valstybės finansų subalansuotumas vidutinės trukmės laikotarpiu bei turi būti kontroliuojamas einamosios sąskaitos deficitas valiutų valdybos modelio sąlygomis.

Lietuva padarė esminę pažangą perkeldama į nacionalinę teisę ir įgyvendindama įvairių sričių *acquis*. Nors skirtingose srityse padaryta pažanga nevienoda, tačiau spragos palaipsniui užpildomos ir kai kuriose srityse Lietuva yra iš esmės suderinusi

visus nacionalinius teisės aktus su ES teise. Dar reikia daug pastangų, visų pirma tose srityse, kurios siejasi su ES lėšų naudojimu. Apskritai, administraciniai gebėjimai sustiprėjo, nors tose srityse, kuriose praėjusiais metais buvo pakeistos administracinės struktūros, reikėjo dėti daug pastangų būtinoms gebėjimams atkurti.

Kalbant apie *vidaus rinką*, Lietuva ir toliau darė pažangą *laisvo prekių judėjimo* srityje perkeldama *acquis* į nacionalinę teisę ir stiprindama institucijas (ypač standartizavimo ir akreditavimo). Nors dar reikia užbaigti derinti viešąjį pirkimą reglamentuojančius aktus, padaryta pažanga įgyvendinant galiojančius įstatymus. Pagerėjo Viešųjų pirkimų tarnybos administraciniai gebėjimai, kuriuos reikia ir toliau didinti.

Laisvo asmens judėjimo srityje teisės aktai, reglamentuojantys piliečių teises, yra iš esmės suderinti su *acquis*, o pažanga, padaryta abipusio diplomų pripažinimo srityje, turi būti didinama.

Laisvo paslaugų teikimo srityje buvo ne tik derinami teisės aktai, bet ir dedamos bendros pastangos stiprinti administracinius gebėjimus, ypač finansinių paslaugų sektoriuje. Toliau buvo daroma pažanga *laisvo kapitalo judėjimo* srityje, kurioje Lietuva jau pasiekė aukštą liberalizavimo laipsnį.

Konkurencijos politikos srityje teisės aktų derinimo kokybę atspindi Lietuvos konkurencijos tarybos atliekama konkurencijos politikos vykdymo priežiūra, kuri iki šiol buvo gana sėkminga. Kalbant apie įmonių teisę, didelė pažanga buvo padaryta derinant teisės aktus, reglamentuojančius intelektines ir pramonines nuosavybės teisų apsaugą, tačiau reikia iš esmės pagerinti šių teisės aktų vykdymą.

Ekonominės ir pinigų sąjungos srityje Lietuva, priėmusi naują Lietuvos banko įstatymą, pasiekė aukštą teisės aktų suderinimo lygį. Kalbant apie mokesčius, Lietuva padarė pažangą derindama teisės aktus su *acquis*, reglamentuojančiu netiesioginius mokesčius, bei pagerino administracinius gebėjimus. Reikia toliau modernizuoti Mokesčių inspekcijos informacines technologijas, leidžiančias prisijungti prie ES sistemos. Didelė pažanga padaryta derinant teisės aktus *Muitų sąjungos* srityje, tačiau dar reikia labai pagerinti administracinius gebėjimus, visų pirma plėtojant informacines technologijas, leidžiančias prisijungti prie ES sistemos.

Žemės ūkio srityje Lietuva toliau daro pažangą pertvarkydama žemės ūkio struktūras. Vis dėlto dar reikia imtis svarbių priemonių visų pirma toliau stiprinant žemės sklypų identifikavimo sistemą, stiprinant ir praktiškai taikant bendrosios žemės ūkio politikos valdymo mechanizmus ir toliau rengiantis mokėjimų agentūros darbui. Lietuva toliau daro pažangą maisto saugos, veterinarijos ir fitosanitarijos sektoriuose, tačiau dar turi sustiprinti įgyvendinimo struktūras. Nedidelė pažanga padaryta tobulinant tikrinimo priemones prie išorės sienų. *Žuvininkystės* sektoriuje padaryta pažanga visų pirma administracinių gebėjimų srityje, tačiau turi būti dar daug padaryta rengiantis įgyvendinti struktūrines priemones ir rinkos politiką.

Transporto srityje Lietuva padarė nemažą pažangą, ypač kelių transporto saugumo, geležinkelio pertvarkymo ir civili-

nės aviacijos srityse, taip pat sustiprino atitinkamus administracinius gebėjimus. Vis dėlto yra sričių, kuriose dar reikia daug padaryti, visų pirma tikrinimo srityje. *Energetikos* sektoriuje Lietuvoje pasiektas pakankamas teisės derinimo lygis, tačiau šalis turi sustiprinti pastangas energijos vidaus rinkos srityje. Būtina toliau dirbti branduolinės energijos srityje. Lietuva privalo patvirtinti ir įgyvendinti atominės elektrinės uždarymo išpareigojimus ir užtikrinti aukštą branduolinės saugos lygį.

Socialinės politikos srityje Lietuva nuolat daro pažangą perkeldama *acquis* į nacionalinius teisės aktus ir įgyvendindama teisinę. Vis dėlto būtina priimti naująjį Darbo kodeksą ir Visuomenės sveikatos įstatymą. Būtina skirti didesnę dėmesį įgyvendinimui ir vykdymui. Būtina stiprinti socialinį dialogą.

Lietuva toliau daro pažangą *aplinkos apsaugos* srityje. Šioje srityje priimta didžioji dalis pagrindinių teisės aktų. Įgyvendinimas išlieka svarbiausia problema visų pirma tose srityse, į kurias reikia daug investuoti arba reikia privačių įmonių investicijų.

Telekomunikacijų srityje padaryta nedidelė pažanga derinant teisinę bazę. Pradėjo dirbti reguliavimo institucija, tačiau būtina ją stiprinti.

Teisingumo ir vidaus reikalų srityje padaryta pažanga stiprinant išorės sieną ir sprendžiant tarpžinybinio koordinavimo problemas. Būtina sustiprinti pastangas šioje srityje. Lietuva priėmė Šengeno veiksmų planą.

Regioninės politikos ir struktūrinių priemonių koordinavimo srityje buvo priimti svarbūs sprendimai dėl struktūrinių fondų valdymo institucinės struktūros. Būtina nedelsiant įgyvendinti šiuos sprendimus stiprinant administracinius gebėjimus, plėtojant veiksmingą tarpžinybinį koordinavimą ir sudarant Bendrijos paramos programų rengimo ir jų įgyvendinimo sistemą tuo pat metu laikantis partnerystės principo.

Nors *finansų kontrolės* srityje padaryta nedidelė pažanga, Lietuva nedelsdama turi labai sustiprinti gebėjimus įgyvendinti ir vykdyti teisės aktus valstybės vidaus finansų kontrolės srityje. Lietuvos pažanga, padaryta *finansinių ir biudžetinių priemonių* srityje yra labai nedidelė, būtina stiprinti pastangas ir įgyvendinti 2000 m. biudžeto įstatymą.

Vykdydama griežtą biudžeto politiką, Lietuva padarė pažangą *administracinių gebėjimų*, būtinų siekiant įgyvendinti ir vykdyti *acquis*, stiprinimo srityje. Vis dėlto šie gebėjimai dar yra trapūs ir gali lengvai sumažėti, jei organizacinės struktūros bus neapdairiai keičiamos. Būtina stiprinti pastangas siekiant išlaikyti sukurto administracinius gebėjimus ir juos toliau plėtoti.

Apskritai, Lietuva padarė pakankamą pažangą įgyvendindama trumpalaikius ir mažesnę pažangą – vidutinės trukmės *Stojimo partnerystės* prioritetus. Lietuva visų pirma iš esmės įgyvendino keletą trumpalaikių prioritetų, susijusių su ekonominiais kriterijais, vidaus rinka, energetika ir aplinkos apsauga. Tačiau vis dar būtina kaupti visapusišką dėmesį į kai kuriuos vidutinės trukmės prioritetus, pirmiausia žemės ūkio srityje. Lietuva iš dalies įgyvendino daugelį vidutinės trukmės prioritetų, tačiau būtina sutelkti daugiau pastangų ypač ES fondų administravimo ir kontrolės srityse. **Lietuvos URM info**

Apie lietuvių futbolininką Audrių Zinkevičių

Audrius Zinkevičius dar tik vasarą atvykęs iš Tauragės jau spėjo pagarsėti Chicagos priemiesčio Hindsdale Central gimnazijos futbolo (arba kaip Amerikoje vadinama "soccer") komandoje. Šis 17 metų amžiaus jaunuolis buvo plačiai aprašytas "Chicago Tribune" dienraščio rugsėjo 28 dienos numerio, kur įdėtos ir dvi jaunojo sportininko nuotraukos nuotraukos.

Šis 6 pėdų, 155 svarų sportininkas per trumpą laiką įmušė 7 įvarčius ir padarė 4 rezultatyvius perdavimus. Jo vėliausiai įmuštas įvartis buvo pasiektas per pratęsimą, žaidžiant su Glenbar West gimnazijos futbolininkais.

Straipsnyje rašoma, kad Andrius šiuo metu Chicagos apylinkėse gyvena su savo tėvu Arūnu, kuris dirba prie statybų. Jo motina Lijana Lietuvoje bu-

vusi anglų kalbos mokytoja, turinti mokykloms reikmenų ir kompiuterių parduotuvę Tauragėje, į Chicagą atvyks šią žiemą.

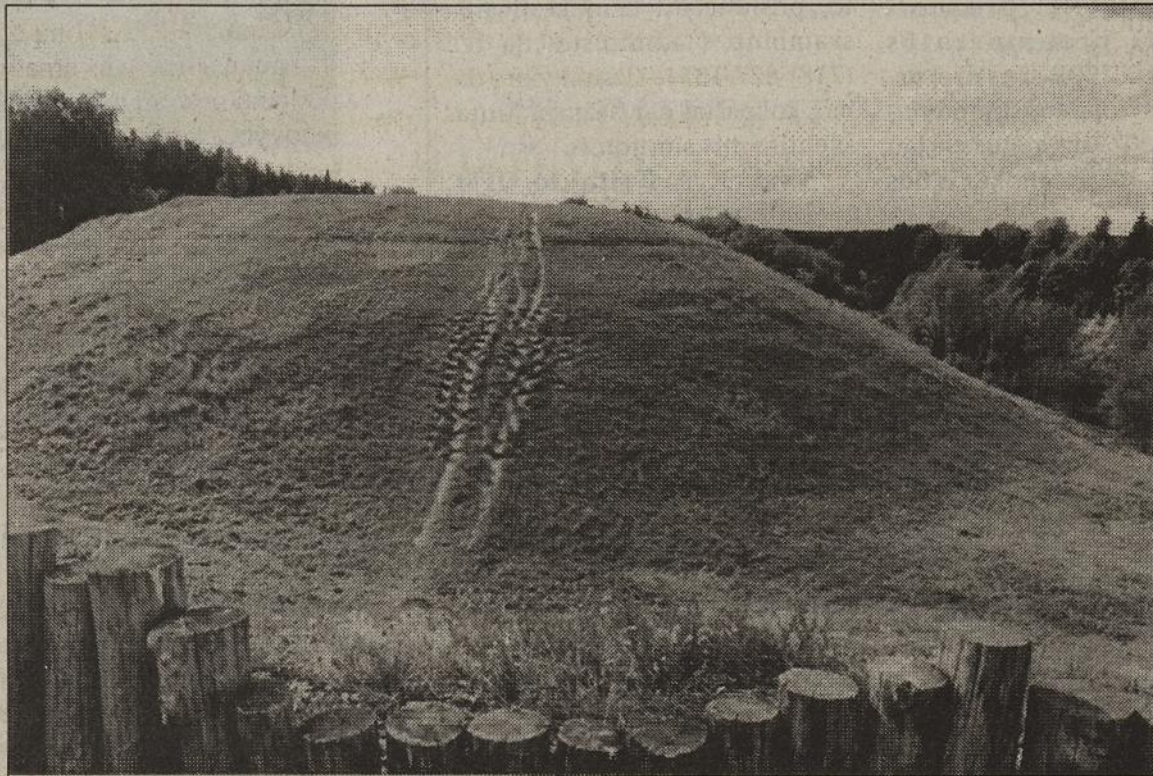
Beje, dienraštis be to pažymi, jog šioje gimnazijoje mokosi net 17 lietuvių, kurie sudaro didžiausią tautinę grupę. Jų tarpe yra Viktorija Palšmitaitė, kuri yra gimnazijos teniso rinktinės žaidėja. Be to, laikraštis pastebi, kad Hindsdale miestelyje net 33 metus yra gyvenęs dabartinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Pažymėtina, jog Audrius yra treniravęsis, ir su "Lituanicos" futbolininkais, o paskutiniu laiku jau įsijungė į lietuvių komandos eiles. Reikia palinkėti šiam jaunam ir gabiam lietuviukui geros sėkmės naujame krašte. Kaip atrodo; jeigu Audriui taip gerai seksis žaisti

kaip iki šiolei, jis, be abejo, atsidurs kokio nors didelio universiteto komandoje ir gaus maždaug 25 tūkstančius dolerių vertinamą metinę stipendiją. Taigi, jam sportas bus gera paspartis baigti aukštuosius mokslus, ypatingai, kada, kaip rašoma, šis jaunuolis jau ne tik spėjo gerai išmokti anglų kalbą, bet yra ir geras mokinys.

Cia minimas rašinys, kurį paruošė "Chicago Tribune" redakcijos štabo narys Alan Sutton, vadinasi "A Surprise Package", nes pirmuose sakiniuose pažymima, jog Audriaus pavardė iki šiolei nebuvo pažįstama futbolo mėgėjams, jis nežaidė priemiesčių aikštėse ir jo nebuvo galima matyti olimpinio paruošimo programoje. "Zinkevičius paprasčiausiai nutūpė ant Skip Begley (Hindsdale Central gimnazijos trenerio) kelio", - paaiškinama čia cituojamame straipsnyje.

E. Šulaitis



Vorutos piliakalnis netoli Anykščių

A. Žižiūno nuotr.

Chicagos lietuvių veikla bus rodoma per amerikiečių televiziją

Daug kas iš mūsų žiūri Chicagos 11-ji televizijos kanalą, kuris priklauso PBS ("Public Broadcasting Service") televizijos tinklui. Čia rodomos programos neturi komercinių skelbimų, o taip pat jų lygis yra aukštas.

Netrukus (gruodžio mėn. 10 d., pirmadienį, 7 valandą vakaro) per šią stotį matysime specialiai šios stoties prodiuserės Rise Sanders paruošą vienos valandos programą apie Chicagos lietuvių, pavadintą - "The Lithuanians in Chicago". Tai bus lyg tęsinys kitų Chicagoje gyvenančių tautinių grupių (vokiečių, lenkų, italų ir kt.) veiklą atžyminti jau šiemet parodytų apžvalgų.

Kaip pasakojo žinomas Chicagos filmotojas Aleksandras Plenys, nuo jo prasidėjo šio filmo apie lietuvių kūrimas. 11-jo kanalo (WTTW) prodiuserė R. Sanders jau anksčiau buvo su juo susisiekusi filmo apie lietuvių kūrimo reikalui. Šis planas gerokai pajudėjo į priekį, kuomet A. Plenys amerikietei davė daug nufilmuotos medžiagos apie Chicagos lietuvių. Tada į jo namus prodiuserė atsivežė filmavimo ir garso darbuotojus ir šie įrašė pokalbį su pačiu A. Pleiniu, užfiksuojant ir jo pabėgimą iš Lietuvos ir pan. Taip pat buvo kalbėtasi ir su Lietuvių Operos kolektyvo pirmininku Vaclovu Momkumi ir kitais žymesniais Chicagos lietuviais. Jis susisiekė ir su ALTV (Amerikos lietuvių televizijos) vadovu Arvydu Reneckiu, iš kurio irgi gavo archyvinę medžiagą apie Chicagos lietuvių veiklą.

Be to, WTTW stoties fil-

levizijos žiūrovai, galės pamatyti galutinį produktą, kurį mums pateiks ši plačiai žinoma ir žiūrima televizijos stotis.

Reikia pasakyti, kad pradžioje šią programą planuota parodyti per visas PBS tinklo stotis visoje Šiaurės Amerikoje. Tačiau vėliau rpduseris nutarė ją demonstruoti tik per Chicagoje esančią WTTW stotį, o kitose vietovėse ją galės matyti tik tie, kurių kabelinės stotys WTTW perduota savuose transliavimo rėmuose.

Demonstruojant šią juostą apie Chicagos lietuvių, veiks taip vadinamas teletonas, kurio metu bus renkamos aukos šios televizijos stoties išlaikymui (ji vien tik iš aukų išgyvena). Šios stoties darbuotoja Annie Porter (tel. 773-509-5559) kreipiasi į lietuvių, kurie galėtų atsakinėti telefonus programos metu ir po jos prieš 6:30 val. ir ten išbūti iki 10:30 valandos. Kadangi šie rinkėjai per pertraukas irgi yra rodomi televizijoje, tai yra gera proga ir tokiu būdu save "įsimžinti". Yra kviečiami visi, kurie moka lietuvių ir anglų kalbas.

Taigi, nekantriai lauksime šios įdomios programos, kurioje gal daugelis iš mūsų pamatysime save ar savo pažįstamus. Tai bus pirmoji tokio pobūdžio programa apie Chicagos lietuvių bet kokioje amerikiečių televizijos programoje.

E. Š.

A.+A.
IGNAS SIMONAITIS
1913-2000

Š. m. spalio 11 d. suėjo vieneri metai nuo mūsų brangaus Tėvuko mirties. Prašome visus gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a. a. Tėvuką savo maldose.

Algis ir Gintas Simonaičiai su šeimomis

DARBININKAS



341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: darbininkas@hotmail.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Advento antrasis sekmadienis - gruodžio 9 d.

Marijos Nekalto Prasidėjimo šventė - šeštadienį, gruodžio 8 d. Tą dieną visi katalikai privalo išklausti mišias.

"Darbininko" administracija praneša, kad "Darbininkas", kaip periodinis reguliariai einantis savaitraštis yra **su-stabdomas nuo 2002 m. sausio 1 d.** (Žiūr. pranciškonų provincijolo T. Benedikto Jurčio straipsnį pereinio "Darbininko" pirmame puslapyje).

Visi skaitytojai **prašomi nebesiųsti prenumeratos mokesčio už 2002-sius metus.** O tiems skaitytojams, kurie prenumeratą už 2002-sius metus yra jau užmokėję iš anksto, mokeskis bus gražintas.

Skaitytojai, kurie yra **atsilikę su prenumerata**, prašomi nelaukiant už ją atsilyginti. Prenumeratos mokesčio data matoma kiekvienam lipnukė prie pavarės po raidžių EXP. Jei pav. užrašyta EXP 12/31/00, tai reiškia, kad prenumerata užmokėta iki gruodžio 31 d. 2000 metų, ir skaitytojas yra skolingas 45 dolerių mokesčių už 2001-sius metus. Kituose numeruose skelbsime daugiau pranešimų.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Marijos Nekalto Prasidėjimo šventėje mišios bus aukojamos: iš vakaro - gruodžio 7 d., 7 val. vakare; gruodžio 8 d., šeštadienį: 7:30 val. r., 9 val. r., ir 12 val. vidudienį.

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4:00 iki 4:45 val. popiet. Išpažinti galima atlikti lietuvių ar anglų kalbomis.

Bendros Kūčios, kurias rengia Lietuvos Vyčių 110 kuopa, įvyks š. m. **gruodžio 16 d.**, sekmadienį, **tuoj po 11:30 lietuviškų mišių** parapijos salėje. Kviečiami visi, ir ne vyčių nariai, dalyvauti Kūčiose ir jaučioje šventiškoje nuotaikoje pabendrauti. Auka 15 dol. Iki pasimatymo.

Jau tik dvi savaitės liko iki Kalėdų. Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir anksčiau, skaitytojai **kviečiami sveikinti draugus ir pažįstamus per DARBININKĄ.** Jūsų sveikinimas tokiu būdu pasieks iš karto didesnę sveikinamųjų skaičių, o Jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųsdami. Kalėdinis numeris išeis gruodžio 21 d. Už pridėtą auką spaudos išlaikymui iš anksto dėkojame.

Vyskupo Pauliaus Baltakio, OFM, atsakymas Seselei Margaritai Bareikaitei, liečias JAV LB Religinį Reikalų komisijos rezoliucijas, priimtas LB suvažiavime š. m. spalio 11-12 d. Chicagoje ir kt., telpa šio numerio 6-tame puslapyje, "Skaitytojais rašo Darbininkui" skyriuje.

Kalėdų paplotėliai (Christmas Wafers) šiemet ir vėl gaunami *Darbininko* administracijoje. Viena vokelyje yra po 5 paplotėlius. Kaina 5 dol. su persiuntimu. Prašome užsisakyti iš anksto, prisiunčiant užmokestį arba skambinti į administraciją tel. (718) 827-1351. Užsakykite dabar, kol paštas dar neapsunkintas šventinėmis siuntomis.

Vysk. P. A. Baltakio, OFM, kalendorius

Gruodžio 12 d. - New York, Šv. Patriko katedroje trijų naujų vyskupų augziliarų šventimai.

Gruodžio 24 d. - Brooklyno Apreiškimo par. bažnyčioje Bernelių mišios.

Vasario 2 d. - Religinės Šalpos direktorių posėdis.

Vasario 17 d. - Maspetho Viešpaties Atsimainymo par. bažnyčioje Vasario 16-sios šventės pamaldos.

(Bus daugiau)

Kultūros Židinio patalpos nuo 2002 m. sausio 1 d. nebus nuomojamos - praneša Tėvai pranciškonai. Iki 2001 metų pabaigos K. Židinio patalpomis naudojosi Maironio lituanistinė mokykla. Nuo 2002 m. sausio 5 d. mokykla pradės veikti Viešpaties Atsimainymo parapijos CCD name, kuris tam tikslui buvo gražiai atremontuotas. Sekmadieniais čia mokosi parapijos CCD klasių mokiniai, kurių yra apie 100, o šeštadieniais čia įsikurs Maironio lituanistinė mokykla.

Apreiškimo parapijos žinios

Bendros Kūčios įvyks **gruodžio 16 d.**, tuojau po 10 val. lietuviškų mišių parapijos salėje. Kūčias ruošia parapijos taryba. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Anelė Janus (gimusi Bratėnaitė), gyv. Cape Cod, MA, mirė š. m. liepos 12 d. Nuliūdime liko vyras Juozas Janus ir brolis Povilas Bratėnas. Laidotuvių mišias Šv. Petro bažnyčioje aukoją prel. A. Kontautas, kurių metu giedoją solistė Marytė Bizinkauskaitė. Mišių skaitymus atliko Gloria ir Algis Adomkaitis. Velionės vyras Juozas Janus dėkoja visiems, pareiškusiems užuojautą ir kitaip prisidėjusiems prie laidotuvių iškilmių.

NY Maironio lituanistinės mokyklos 50 metų sukaktis

PAULIUS JURKUS



New Yorko Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai programos metu Alg. Jankausko nuotr.

Jaunatviškai graži jubiliejinė šventė

New Yorko Maironio lituanistinės mokyklos veiklos 50 metų sukaktis paminėta lapkričio 17 d. Plattdeutsche Park restorano banketų salėje, Franklin Square, NY. Visas renginys buvo šventiškas ir pakilus. Atsilankė publikos virš 250. Buvo daug jaunimo, buvusių ir dabar lankančių mokyklą mokinių. Erdvi ir graži salė buvo judri ir jaunatviška. Visiems teikė džiaugsmo, kad vėl surengtas toks neeilinis lietuviškas renginys.

Stalai buvo sustatyti abiejose salės pusėse. Salės gale ant nedidelio paaaukstinimo buvo muzikos centras. Čia Rimas Telšinskas elektroniniais instrumentais grojo šokiams, čia su savo įranga buvo ir estradinių dainų solistė Aldona Stasiulevičiūtė. Ji savo dainavimu padėjo šokius.

Vakaro pradžia buvo 7 v. Kurį laiką svečiai dar rinkosi, su draugais ar pažįstamais įsikūrė prie stalų, šnekučiavosi, lankėsi pas kaimynus.

Programą pradėjo Valdonė Gaubienė, Tėvų komiteto pirmininkė. Savo įžanginiame žodyje ji išryškino lituanistinių mokyklų prasmę ir paskirtį. Jose vaikai išmoka geriau kalbėti lietuviškai, susidraugauja su naujais draugais. Mūsų jaunimas yra nusipelnęs šios gražios jubiliejinės šventės, stiprinančios jo lietuviškumą ir ilgam išliksiančios jo atmintį.

Pradedant programą, gražią maldą sukalbėjo vyskupas Pau-

lius Baltakis, OFM, buvęs tos mokyklos mokytojas. Jis prašė, kad Apvaizda laimintų Lietuvą, šią mokyklą, Ameriką.

Metų metais šią Maironio lituanistinę mokyklą globojo ambasadorius Anicetas Simutis, baigusiem įteikdavo diplomus. Dabar atsiųstame laiške jis rašo: "Labai apgailestauju, kad sveikatai sušlubavus negaliu šiandieną būti Jūsų tarpe, bet dvasioje esu su Jumis. Abu su žmona linkime geriausios sėkmės".

Šios sukakties proga mokyklą sveikino: Lietuvos nuolatinis atstovas Jungtinėse Tautose, ambasadorius dr. Gediminas Šerkšnys, Kovo 11-sios akto signataras, gen. konsulas New Yorke dr. Rimantas Morkvėnas, Algis Rimas, plačiai veikęs, atstovavęs Lietuvii Bendruomenę.

Gražaus dėmesio susilaukė Marytė Sandanavičiūtė-Newson. Kadaise čia gyveno Sandanavičių šeima. Čia mirė jos tėvai, neseniai mirė ir brolis Petras, liko tik sesuo Irena Marlino. Marytė dėl sveikatos jau senokai išsikėlė į Kaliforniją. Ji pasveikino Los Angeles Šv. Kazimiero mokyklos vardu ir Maironio mokyklai šios šventės proga iš JAV LB Švietimo tarybos pirmininkės Dalilės Polikaitienės įteikė 1,000 dol. dovaną.

NY LB apygardos vardu pasveikino pirmininkė dr. Giedrė Kumpikaitė.

Mokinių programėlė

Didelio dėmesio susilaukė ir mokinių atliktą plati programėlė, kurią parengė mokytoja Aušra Aleliūnaitė. Mokiniai

deklamavo, dainavo, šoko, savo betarpiškumu ir nuoširdumu išjudino visą publiką. Pabaigoje, sustoję eilėm, vaikai uždainavo "Ąžuolai žaliuos žemėj Lietuvos", pritariant visai į renginį atsilankiusiai publikai. Šia daina, iškilmingai, lyg koku himnu buvo baigta programa.

Mokinukai ir toliau bėgiojo salės pakraščiais, lankė pažįstamų stalus.

Jau anksčiau buvo prasidėjęs vakarienė metas. Vadovės pašaukti, tam tikra tvarka svečiai ėjo prie stalų, kur buvo išdėstyti įvairiausi patiekalai. Kiekvienas pasirinko, ko jis norėjo iš grįžo prie savo stalo. Prasidėjo dar didesnis judėjimas.

Šokiai

Muzikinė šokių programa prasidėjo grojant Romui Telšinskui ir dainuojant žinomai estradinių dainų atlikėjai Aldonai Stasiulevičiūtei, kurios dainų repertuaras puikai derėjo prie šventinės nuotaikos. Drauge į šokius jungėsi nauji stalai, vaikai sukosi rateliuose.

Salės gale buvo įrengta nuotraukų paroda, kurioje galima buvo pamatyti nuotraukas nuo mokyklos įkūrimo pradžios iki šių dienų.

Renginys truko iki vidurnakčio. Visi išsiskirstė su giedra nuotaika ir išsinešę pasitenkinimą bei džiaugsmą.

Gražus sukaustuvinis leidinys

Organizatoriai taip pat į kiekvieno rankas įteikė dovanėlę - leidinį "Maironio mokykla - 50 - New Yorke". Leidinį spaudai paruošė Gina Bitinaitienė, Aldona Marijošienė ir Vida Penikienė.

Leidiny yra puikiai suredaguotas, skoningai sumaketuotas. Jame ypatingai gausu gražių ir gerai atspausdintų iliustracijų. Malonu leidinį į rankas paimti ir paskaityti. Čia surinkta daug medžiagos apie šią mokyklą, jos mokytojus bei mokinius.

Manau, kad ir kitiems, buvusiems mokiniams ir nedalyvavusiems šioje šventėje būtų pravartu šį leidinį įsigyti. Dėl informacijos kreiptis į Maironio mokyklos vedėją Audrę Lukoševičiūtę tel.: (718) 849-6083.

Šią jubiliejinę šventę surengė 50 metų Jubilėjaus rengimo komitetas, kurį sudarė: Audrė Lukoševičiūtė, V. Gaubienė, R. Česnavičienė, V. Jankauskienė, Asta Lukoševičiūtė, Al. Marijošienė, V. Penikienė, G. Stankūnienė.

Ramunės Pliurienės nuotr.

SKELBIMAI

27 centai skambinant i Lietuvą, 5,5 cent. JAV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukoją:

Regina Stankus, Biddeford, ME, **aukojo 20 dol.**

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

SIŪLOMI geri darbai moterims dirbti vaikų auklėmis arba namų šeimininkėmis. Atlyginimas nuo 350 dol. iki 450 dol. savaitei. Galima gyventi šeimose. Būtinai minimalus anglų kalbos mokėjimas. Skambinti Joanai (718) 894-1352. (sk.)

Cypress Hills rajone išnuomojamas butas: keturi kambariai, virtuvė, vonia. Ant-rame namo aukšte. Skambinti po 6 val. vak. tel: 718 847-6422. (sk.)

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, gruodžio 15 d.**, nuo **12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851**.

Profesionali siuveja iš Lietuvos atlieka įvairius drabužių siuvimo ir taisymo darbus. Skambinti (718) 847-7452. (sk.)

Išnuomojamas kambarys dirbančiam vyrui ar moteriai nuo lapkričio 1 d. prie L požeminio traukinio Myrtle Ave. stoties. Galima naudotis virtuve. Skambinti po 9 val. vak. tel. (718) 235-1702. Galite atsakove palikti žinutę. (sk.)

PARDUODAMAS TOWN HOUSE - Condominium lietuvių apgyventoje vietovėje Palm Beach Shores, FL. Keturi kambariai (du miegamieji, vienas su balkonu), didelis salonas, valgomasis, virtuvė, vonios kambarys, parduodamas su baldais. Pastatas dviejų aukštų, 20 metų senumo, naujai atremontuotas. Garažas. Kaina 90,000 dol. Skambinti 1-610-566-5518. (sk.)



BROOKLYNO APREIŠKIMO PARAPIJA

maloniai kviečia visus į

KŪČIAS

sekmadienį, gruodžio 16 d., 11:30 val. ryto

Apreiškimo parapijos apatinėje salėje

Skaniai paruoštas maistas

Kalėdinė nuotaika

Įėjimo auka 15 dol. suaugusiems; 5 dol. vaikams.